Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra romanistiky

Kateřina Faltysová

E-learningový kurz: Prostředky k vyjádření minulého děje

Diplomová práce
Vedoucí diplomové práce: Mgr. Jan Radimský, Ph.D.

České Budějovice 2006

Čestně prohlašuji, že diplomovou práci jsem vypracovala sama za použití uvedené literatury.

V Chocni dne 24.4.2006 .....

Poděkování

Na začátku této práce bych chtěla poděkovat všem, kteří mi pomohli s jejím vypracováním. V první řadě Mgr. Janu Radimskému, Ph.D. za pomoc a trpělivost, které mi prokazoval při jejím psaní; dále Mgr. Milanu Novákovi za pomoc při řešení technických obtíží a Janu Meissnerovi za vytvoření animací pro kurz.

Annotation

Le mémoire *Le cours électronique: Les moyens d'exprimer l'action passée* a pour but de créer un matériel électronique pour enseigner le français et de présenter les avantages de ce type d'enseignement en comparaison avec l'enseignement classique.

Le travail a deux parties principales – théorique et pratique.

La partie théorique explique le terme *l'enseignement assisté par ordinateur – l'EAO* (e-learning), décrit comment ce type d'enseignement est né, comment peut-on le classifier, quelles personnes participent à la formation et réalisation des cours électroniques. Le travail informe aussi des moyens technologiques qu'on peut utiliser dans *l'EAO*, des avantages et inconvénients de ce type d'enseignement et des possibilités de son emploi dans la didactique des langues étrangères.

La partie pratique consiste dans le CD-ROM du cours *le Passé en français* et le texte imprimé qui le décrit. Le cours est destiné aux lycéens; il leur propose une présentation des moyens d'expression du passé en français dans le cadre de leur niveau des connaissances du français. Le texte imprimé décrit comment le cours est né, ce qu'il contient ; il propose des suggestions pour le travail et les corrigés des exercices. Le travail contient aussi l'évaluation de l' emploi de ce cours dans la pratique.

Annotation

The aim of the thesis *E-learning course: The means of expressing the past action* is to create an electronic educational material for French and to present the possibilities of such an instruction in comparison with the classical instruction.

The work consists of two main parts – theoretical and practical.

The aim of the theoretical part is to explain the term *e-learning*; how it came into being, how can we classify it, which persons take part in the creation and realization of the e-learning courses. The thesis informs also about technologies we can use in the e-learning, about advantages and disadvantages of such an instruction and about concrete possibilities of its usage in the didactics of foreign languages.

The practical part consists of the CD-ROM of the course *le Passé en français* and a written text which describes it. The course is destined for the high school students; its aim is to present the means of expressing the past action in French within their knowledge of the language. The written part describes how the course came into being, what does it include; it suggests how can we work with it and presents the results of the exercises. It also evaluates its usage in practice.

Obsah

1 Úvod 8

2 E-learning 9

2.1 Vysvětlení pojmu 9

2.2 Vývoj e-learningu 10

2.3 Složky a klasifikace e-learningu 12

2.4 Charakteristika osob, jež se na e-learningové výuce podílejí 13

2.4.1 Role učitele 14

2.4.2 Role tutora (e-tutora) 15

2.4.3 Charakteristika studujícího 15

2.5 E-kurz 17

2.5.1 Tvorba e-kurzu 17

2.5.2 Obsah e-kurzu 17

2.5.3 Komunikace v e-kurzu 19

2.5.4 Jak lze e-kurz obohatit 19

2.6 Výhody a nevýhody e-learningu 22

2.6.1 Výhody 22

2.6.2 Nevýhody 24

3 Použití e-learningu 25

3.1 Konkrétní možnosti využití informačních a komunikačních technologií ve výuce cizích jazyků 25

3.1.1 Testovací a výukové programy 26

3.1.2 Informační zdroje 29

3.1.3 Dobrodružné hry 31

3.1.4 PowerPoint 31

3.2 Programy užívané při výuce gramatiky 32

4 Kurz *le Passé en français* 34

4.1 Cílová skupina 34

4.2 Obsah 34

4.3 Způsob prezentace 36

4.4 Charakteristika kurzu 37
4.5 Použití kurzu v praxi 38
4.6 Podrobný popis kurzu 41
4.6.1 Možnosti použití kurzu 41
4.6.2 Obsah kurzu 41
4.6.2.1 Minulý čas složený – Le passé composé 41
4.6.2.2 Příslovečné určení času – Le complément circonstanciel de temps 44
4.6.2.3 Imperfektum – L´imparfait 44
4.6.2.4 Le passé composé x L´imparfait 46
4.6.2.5 Blízký minulý čas – Le passé récent 47
4.6.2.6 Předminulý čas – Le plus-que-parfait 48
4.6.2.7 Nepřímá řeč – Le discours rapporté 50
4.6.2.8 Podmiňovací způsob minulý – Le conditionnel passé 51
4.6.2.9 Čas minulý jednoduchý – Le passé simple 53
4.6.2.10 Le passé antérieur 54
4.6.2.11 Konjunktiv minulý – Le passé du subjonctif 55
4.6.2.12 Les liens 56
5 Závěr 57
6 Přílohy 58
7 Použitá literatura 62

1 Úvod

Počítačové technologie jsou dnes běžnou součástí našich životů. Setkáváme se s nimi prakticky na každém kroku – mnohé pracovní pozice předpokládají zaměstnancovu schopnost s nimi pracovat, počítačové technologie řídí dopravu, výrobní procesy, jsou prostředkem mezilidské komunikace, informačním zdrojem, atd. Jsou tedy velmi cenným pomocníkem v mnoha oblastech lidského života.

Jednou z těchto oblastí je i školství. Mnohé školy mají své internetové stránky, na vysokých školách mají studenti často možnost hlásit se pomocí Internetu ke zkouškám, státnicím; učitelé rozšiřují tímto způsobem studijní texty, podávají informace o změnách v rozvrhu, apod.

Jedna možnost využití počítačů ve školství však zůstává poněkud stranou – e-learning (elektronické vzdělávání). Příčina je zcela prostá - pro většinu škol je zakoupení potřebné techniky finančně nedostupné, alespoň v dostatečném počtu ne, též počítačová gramotnost některých učitelů a žáků bývá nedostačující, v některých domácnostech zatím počítač chybí, stejně jako některým učitelům chybí potřebná motivace.

Proč bychom ale měli chtít tyto překážky překonávat? Důvodů je několik. V první řadě je využití e-learningu výhodné pro studenty. Poskytuje jim mnoho nových podnětů, nabízí širokou škálu zapojení technických prostředků, což výuku osvěžuje a žáky motivuje; učí je zodpovědnosti a samostatnosti. Pro učitele je zapojení e-learningu do školní výuky ještě výhodnější. E-learning učiteli šetří čas potřebný k přípravě hodin, vyhledávání vhodných materiálů, v případě kurzů se samoopravnými testy též odpadá časově náročné opravování a vyhodnocování písemných prací, testů. Míra takovéto časové úspory je samozřejmě závislá na způsobu použití elektronických materiálů.

Zlepšení finanční situace ve školství je prozatím hudbou budoucnosti; zakupování kurzů od specializovaných firem je tedy nereálné, školy by měly být schopny vytvářet kurzy samy. Řešením by mohla být dostatečná příprava studentů pedagogických fakult – studenti informačních technologií by měli být schopni tvořit programy potřebné pro vytváření kurzů, studenti ostatních oborů by pak měli vhodně převádět didaktický materiál do elektronické podoby a kurzy plnohodnotně využívat. V počáteční fázi se tedy taková výuka jeví jako velmi náročná, ve svém výsledku však poskytuje mnoho výhod, což si podrobně ukážeme v této práci.

2 E-learning

2.1 Vysvětlení pojmu

E-learning, jak svým názvem napovídá, je formou vzdělávání. E-learningová výuka je uskutečňována prostřednictvím informačních a komunikačních technologií. Didaktický materiál je převeden do elektronické podoby a zprostředkován co nejširšímu okruhu studentů.

Z technologického hlediska nás tedy nejvíce zajímá, zda k takové výuce potřebujeme internetovou síť, či ne (viz kapitola 2.3 – způsoby distribuce kurzů), jak vypadá systém pro řízení výuky (LMS), jakými způsoby můžeme se studenty komunikovat (viz kapitola 2.5.3 – možnosti komunikace v kurzu).

Z didaktického hlediska jsou pro nás důležité možnosti, které nám informační technologie při tvorbě e-kurzu nabízí. Jakou formu můžeme požadovanému materiálu dát, čím vším můžeme kurz obohatit, a jak je výsledná podoba pro studenty přínosná.

LMS (Learning Management System – systém pro řízení výuky)

„LMS je sada výukových nástrojů pro usnadnění učení, komunikaci a spolupráci prostřednictvím Internetu a počítačů.“ [1]

Systém pro řízení výuky je výukový software, který poskytuje rozhraní, jakousi „formu“, pro tvorbu a prezentaci kurzu; tj. nástroje, jež usnadňují samostudium, vzájemnou spolupráci a komunikaci a nástroje zjednodušující správu, vedení a zlepšování kurzu. Distribuuje studijní materiály takovým způsobem, aby byly přístupné za použití běžného WWW prohlížeče. Stránky takovýchto výukových modulů jsou uspořádány jednotně; ovládání bývá snadné. LMS v databázi uchovává informace o uživatelích, podporuje elektronickou komunikaci a tvorbu, opravování, hodnocení úloh, o jejichž výsledcích může informovat tutora. Tvorba kurzu je usnadněna díky vytvořeným šablonám úkolů, testů, autotestů, harmonogramu s termínovanými úkoly.

(Telnarová, 2003)

---

[1] Zdeňka Telnarová – *e-learning* (Ostravská univerzita v Ostravě, 1. vydání, 2003, 68 str.), str. 31

2.2 Vývoj e-learningu

Předchůdci e-learningu můžeme, podle Kolibače (2003), rozumět metody vyučování, jež byly, či jsou, založeny na podobných principech jako e-learning. Nejde tedy o předchůdce ve smyslu technologickém, spíše o **vývoj distančního vzdělávání**, tj. vzdělávání, během kterého nejsou žák a učitel v osobním kontaktu, což je jednou z charakteristik e-learningu.

Již v devatenáctém století se začaly objevovat požadavky po individualizované výuce, díky čemuž vznikly korespondenční formy studia, a to nejdříve ve Francii a Anglii.

Na počátku dvacátého století a během první světové války začalo docházet ke změnám v postavení žen ve společnosti, jejich nástupu do pracovních pozic v průmyslu. Ruku v ruce s těmito změnami došlo k vystupňování požadavků na vzdělání. Díky rozvoji kinematografie a rozhlasového vysílání vznikly vzdělávací pořady ve vysílání.

Za druhé světové války došlo k dalšímu rozmachu výše uvedených trendů. Ve Francii měly korespondenční kurzy desetitisíce účastníků.

V letech sedmdesátých a osmdesátých se z korespondenčních kurzů vytvořil systém distančního vzdělávání; došlo také k vývoji audio a videokazet; začaly se objevovat první počítače.

V současnosti se díky Internetu rozvíjí e-learningové vzdělávání. Samotný pojem e-learning vznikl až roku 1999. Do té doby se užíval termín *online learning*, případně *Web Based Training* – tj. Internetem podporovaná výuka. (viz kapitola 2.3)

Prvními, kdo, podle Barešové, začaly e-learning využívat, byly soukromé organizace, jež tímto způsobem zefektivňovaly školení svých pracovníků. Dalšími uživateli se postupně staly organizace státní, univerzity a neziskové organizace.

Ve smyslu **technologického vývoje** e-learningu se zaměříme na historii užívání informačních technologií ve výuce tak, jak ji popisují Kapounová s Pavlíčkem (2003: 20-22).

Rozšíření počítačů do výuky proběhlo v uplynulých pěti dekádách. Díky obrovskému rozvoji technologií ve dvacátém století to byl proces poměrně rychlý.

Na konci let šedesátých byly uskutečněny první pokusy s použitím sálových počítačů ve výuce, a to zejména v oborech matematiky a inženýrských výpočtů. Uživatelé, především matematici a inženýři, si programy sami vytvářeli. V pedagogice vznikla snaha po automatizaci vyučování, došlo k vytvoření programového učení a vyučovacích automatů.

Tyto principy se snažily o úplnou kontrolu učení studenta. Nejprve mu byla vyložena látka, poté položena kontrolní otázka a následovala reakce stroje. Na základě správnosti, či chybnosti studentovy odpovědi, byla vybrána otázka další.

V sedmdesátých letech došlo k nahrazení sálových počítačů počítači osobními. Použití se však i nadále týkalo jen omezeného okruhu odborníků. Pedagogové, většinou matematici, či fyzici, se začínali specializovat na výpočetní techniku.

V letech osmdesátých došlo k rozšíření osobních počítačů. Okruh uživatelů se podstatně rozšířil; nejen ve školách, ale i v běžném životě. Informatika a výpočetní technika se začala studovat jako samostatný obor. Pedagogové jiných oborů se začali seznamovat alespoň se základními počítačovými dovednostmi, jako jsou práce s editory textů a tabulkovými procesory.

V devadesátých letech došlo k podstatnému zvýšení výkonnosti počítačů a rozšíření multimédií a Internetu. Počítače se začaly užívat ve všech předmětech a rozšířil se též okruh jejich vlastníků. Ve výuce podporované počítači se objevil hypertext, tzv. vícestupňový výklad.

V současnosti je počítačová gramotnost pevnou součástí vzdělávacího systému. Schopnosti žáků jsou však velmi různorodé a plně závislé na vybavení škol. V České republice se již na základních školách vyučuje předmět informatika; snaží se žáky připravit pro práci s počítačem jako běžné uživatele. Součástí výuky je práce s textovými editory a grafickými, databázovými systémy a tabulkovými procesory. Zapojení počítačů do výuky dalších předmětů však zatím nemá vybudovanou tradici a je jevem spíše ojedinělým.

Květoň (2004) předchůdce e-learningových kurzů specifikuje jako vyučovací mechanické a elektronkové strojky, později založené na vyspělejších elektronických prvcích, jež byly schopny reagovat na studentovu odpověď, i určitou odpověď vyžadovat. Později byl na sálové počítače aplikován vzdělávací software, založený na teorii programovaného vyučování. Ekonomická nákladnost a malý počet tvůrců takového didaktického softwaru však zabránili jeho rozšíření.

2.3 Složky a klasifikace e-learningu

Elektronické vzdělávání je charakterizováno třemi základními **složkami**. Jsou to:

1) Obsah vzdělávání – tj. samotné kurzy, jejich struktura, obsah, možnosti zpětné vazby a interakce.

2) Distribuce e-kurzů – způsob, kterým jsou kurzy zprostředkovány studentům.

3) Řízení studia - proces, který zajišťuje správu e-kurzů - to, aby se včas dostaly ke studentům cílové skupiny a sledování výsledků jejich práce. Následně jsou jednotlivé kurzy vyhodnocovány.

Na základě těchto složek můžeme e-learningové kurzy **klasifikovat**.

1) **Z hlediska strukturního**:

Kurzy obvykle členíme do několika lekcí, jež se skládají z modulů, moduly jsou utvářeny jednou, či více vyučovacími jednotkami. V souladu s tím, jaký způsob práce studentům struktura nabízí, kurzy členíme na:

Lineární – Student postupuje od jedné vyučovací jednotky ke druhé. U tohoto kurzu se předpokládá, že během jeho užívání nebude zasahováno do obsahu. Autor předem jasně stanoví kritéria úspěšného dokončení kurzu.

Větvené – Ty umožňují pružnější užívání – student si sám vybírá, které kapitoly si prostuduje na základě již získaných znalostí, které si v kurzu již osvěžovat nemusí. Tento typ kurzů mohou tedy absolvovat různě pokročilí studenti.

Tzv. inteligentní – Tyto kurzy jsou schopné samostatné kontroly vložených údajů. Zohledňují individuální vědomosti studujících, mohou s nimi vést rozhovor o probírané látce, vysvětlovat příčinu chyb, kterých se student dopustil.

2) **Z hlediska distribučního**:

E-learning je nejčastěji poskytován ve třech základních formách:

Kurzy na CD-ROMu, či disketě pro samostudium jsou jednoduše přenositelné, nevyžadují počítačovou síť. Na druhou stranu jsou těžko aktualizovatelné a student, který je chce používat, musí být velmi motivovaný. Tato forma distribuce bývá spojována s termínem *Computer Based Training* (CBT), tj. počítačem podporovaná výuka.

Kurzy na Internetu, či intranetu určené pro samostudium jsou přístupné na serverech svých poskytovatelů. Jejich výhodou je snadná aktualizovatelnost prezentovaných informací, a to nejen z hlediska jejich časového „zastarávání", ale též na základě připomínek studentů, nalezených chyb a nedostatků. V tomto případě hovoříme a tzv. *Web Based Training* (WBT) – Internetem podporované výuce.

Virtuální třída je vlastně „místností" na Internetu, kde se mohou studenti setkávat, komunikovat a spolupracovat, aniž by byli osobně přítomni. Ve třídě je přítomen instruktor, kontrolující průběh setkání. V porovnání s fyzickými schůzkami, virtuální třída spoří čas i peníze na cestu a případné ubytování; setkání je možné kdykoli a kdekoli zopakovat. Nevýhodou jsou technické potíže, které se mohou během virtuální schůzky objevit a tím jí narušit. U méně motivovaných studentů může být problémem fyzická absence učitele. Tutor, který se studenty komunikuje pouze elektronickou cestou, ztrácí část své autority. Studenti si mohou dovolit komunikaci kdykoli ukončit a své chování zdůvodnit technickými obtížemi. Tutor také nemá možnost pozorovat okamžité reakce studentů, na základě kterých by mohl pozměnit způsob vedení kurzu.

2.4 Charakteristika osob, jež se na e-learningové výuce podílejí

Počet osob, jež se na e-learningové výuce podílí, je u jednotlivých typů kurzů odlišný. Každý kurz však má svého autora a své studenty.

Autor, neboli návrhář, je „scénaristou" daného kurzu; navrhuje cíle, metody, materiály, strukturu, úlohy, harmonogram termínovaných úkolů, testy. Odpovídá za odbornost kurzu, za obsah. Díky možnosti zpětné vazby může obsah pozměňovat. Pokud se jedná o složitější text, autorem často rozumíme celý tým specialistů. Poměrně často tuto funkci vykonává stejná osoba, která je i tutorem kurzu.

Student je zákazník. Sám se na základě popisu kurzu rozhoduje, zda jeho absolvování pro něj bude přínosné, či ne. Očekává, že dosáhne takové úrovně znalostí, jakou mu popis kurzu nabízí. Charakteristikám studenta se budeme věnovat v kapitole 2.4.3.

Studenta kurzem může provázet tutor, „asistent". Ač tuto funkci často zastává učitel, nelze tyto dva pojmy zaměňovat, jak uvidíme v kapitolách 2.4.1 a 2.4.2.

Většina kurzů má též svého administrátora, který zodpovídá za fungování LMS serveru, obsah nevytváří. V případě, že je autor kurzu počítačovým odborníkem, může tuto funkci zastávat sám.

Na tvorbě kurzu se může podílet grafik. Vyvíjí animace, zvukové a video sekvence.

Projektový manažer řídí celý projekt.

Kurzy většinou bývají poskytovány vzdělávací institucí, která odpovídá za jejich kvalitu a je též oprávněna vydávat potvrzení o jejich absolvování.

2.4.1 Role učitele

Role učitele v klasickém vzdělávání se hodně změnila. V minulosti byl jeho hlavním úkolem přenos informací, během něhož byl udržován nerovný vztah mezi učitelem a žákem. Dnes je jejich vztah spíše partnerský a učitel hraje roli průvodce, organizátora, pomocníka při řešení problémů. Takovéto pojetí učitelovy role je platné i v elektronickém vzdělávání. Roli učitele však v e-learningu zastává výukový program.

Učitel se jako předmětový a pedagogický odborník často stává autorem kurzu – vybírá vhodné materiály, které transformuje do nové, elektronické podoby a kombinuje je s multimédii. Může být zároveň i tutorem kurzu. Jediným předpokladem pro toto spojení rolí je učitelovo zaškolení, které většina pedagogů zvládne bez větších obtíží.

Existují samozřejmě obory, kde je osobní kontakt učitele a studentů nezbytný, i při nich však lze e-learningu využít jako prostředku k získání základních informací o dané problematice. Žáci pak přicházejí na hodinu připraveni a učitel se může věnovat pouze problematickým pasážím. V takovýchto případech, kdy je e-kurz pouze doplňkem klasické výuky, učitel studenty z probrané látky zkouší a hodnotí je.

(Květoň, 2004, Grimus, 2003)

2.4.2 Role tutora (e-tutora)

*„ Úkolem e-tutora je **asistovat, pomáhat** studentovi, aby ten mohl být nezávislým na procesu výuky. “* [2]

Tutor je pedagog, který studenty podporuje v jejich vlastním učení. Nevyučuje, to je úkolem kurzu, ale poskytuje studentům individuální asistenci. Pomáhá jim překonávat studijní a technické obtíže, hodnotí výsledky jejich práce, podává podněty k práci, diskusi. Pro přenos všech těchto informací tutor potřebuje znát možnosti výukových technologií. Vykonává též práce administrativní – poskytuje zpětnou vazbu škole, autorovi kurzu a výukových materiálů a vypracovává studijní statistiky.

Dobrý tutor by měl být kvalifikovaný v pedagogice a daném oboru a měl by zvládat veškeré činnosti spojené s technologickou stránkou kurzu. Vzhledem k tomu, že ve virtuálním kurzu chybí slovní komunikace se studenty, musí být tutor schopen nahradit ji snadnou a dostatečnou komunikací virtuální, nejčastěji pomocí e-mailu, elektronických konferencí, či chatu. Tutor by měl být vnímavý, otevřený a flexibilní; měl by studentům poskytovat spojení teoretických poznatků s příklady z praxe, individuální přístup, pomoc při překonávání studijních obtíží, hodnocení, reakce na všechny jejich příspěvky, komentář, radu, podporu motivace a povzbuzení.

Dobrým tutorem se může stát člověk extrovertní a technicky zdatný (schopný se studenty komunikovat elektronickou cestou, pomáhat jim při řešení technických obtíží, pracovat s Internetem). Měl by být silně motivován, flexibilní z hlediska pracovní doby, neboť časově je role tutora podstatně náročnější, než role učitele.
(Květoň, 2004, Telnarová, 2003, Kapounová, Pavlíček, 2003)

2.4.3 Charakteristika studujícího

Být studentem e-kurzu znamená vyměnit klasickou výuku za samostudium, či tyto dva přístupy ve svém vzdělávání kombinovat. Student e-learningového kurzu musí být samostatný, schopný komunikace pomocí počítače a také musí mít dostatek času, neboť tento

---

[2] Jana Kapounová, Jiří Pavlíček – *Počítače ve výuce a učení* (Ostravská univerzita v Ostravě, Pedagogická fakulta, 1. vydání, 2003, 118 str.), str. 95

způsob studia je relativně časově náročný. V současnosti jsou e-kurzy využívány především v podnikovém vzdělávání (Kapounová, Pavlíček, 2003:93). Jsou tedy určeny zaměstnancům, kteří si po skončení práce musí najít volný čas ke studiu. Časově náročné je též prostudování odkazů, které mohou být v kurzu použity. Komunikace s tutorem je sice s moderním vybavením poměrně rychlá, rychlosti při fyzické schůzce však dosáhnout nemůže; z technických důvodů může dokonce dojít k jejímu ukončení.

E-learningové kurzy studentům poskytují mnoho nesporných výhod – možnost studovat kdekoli, kdykoli (ovšem s omezením v podobě přístupu k informačním technologiím), vlastním tempem. Učí se tedy pouze, když sami chtějí, když jsou motivovaní. V kurzu si navíc mohou k prostudování zvolit pouze ty informace, o které mají skutečně zájem.

Na druhou stranu mají studující nerovné možnosti v přístupu k informačním technologiím, což některým může způsobit značné potíže. Práce s počítačem představuje často problém pro studující starší generace. Jiným osobnostním typům nemusí vyhovovat nedostatek osobního kontaktu. Především v případě studijních obtíží tak může v studentovi narůstat pocit nejistoty, jenž leckdy vede i k ukončení studia. Právě z těchto důvodů je tolik důležitá schopnost tutora umožnit svým studentům kvalitní komunikaci, poskytnout jim zpětnou vazbu a motivaci.

Pravděpodobně úspěšný studující e-learningového kurzu by se dal charakterizovat takto: má bezproblémový přístup k Internetu, počítač, se kterým pracuje, je v dobrém technickém stavu, ke vzdělání nepotřebuje osobní kontakt, studiu se může věnovat minimálně 4 až 6 hodin týdně, je dostatečně disciplinovaný a motivovaný, rád čte.
(Květoň, 2004, Kolibač, 2003)

2.5 E-kurz

E-kurz je základní složkou e-learningu. Je to ucelená jednotka elektronického vzdělávání, která má za cíl vybavit studenty všemi potřebnými znalostmi a dovednostmi vztahujícími se k určité problematice. V e-learningu je e-kurz obdobou klasicky vedeného kurzu v tradiční výuce.

2.5.1 Tvorba e-kurzu

Tvorba e-kurzu se řídí modelovými postupy. Podle Kapounové a Pavlíčka (2003:78) je nejpoužívanějším modelem *Instructional System Design (ISD – systémový návrh výuky)* – je to metoda vytváření e-kurzu, která specifikuje pět kroků:

1) Analýza potřeb je prováděna za účelem stanovení problému, jenž má být řešen, znalostí, kterých má student dosáhnout; dochází též k výběru úkolů, nastavení měřítek výkonu.

2) Návrh obsahuje přesně specifikované informace, jež budou v kurzu obsaženy, aktivity a hodnocení. Je vytvářen *model kurzu* – dospíváme k rozhodnutí, jakou strukturu kurz bude mít.

3) Během vývoje dochází k transformaci modelu kurzu do výukového programu.

4) Implementace je fází počátečního užívání kurzu, tzv. pilotním během. Na jeho konci mohou být specifikovány popis kurzu, cílové skupiny, pravidla administrace, pravidla práce se studenty, seznam všech úloh a mapa kurzu, požadavky na e-tutora.

5) Hodnocení není v pravém slova smyslu fází konečnou, neboť k němu dochází během celé výroby kurzu. Má za cíl odhalit slabá místa a způsoby jejich nápravy. Pomocí testů, které studentům dáme vypracovat před a po absolvování kurzu, zjišťujeme jeho *validitu* (Zda studenti skutečně dosáhli stanovených cílů.) a *reliabilitu* (Zda je výsledný stav spolehlivým obrazem jejich znalostí.). Zhodnocena by neměla být jen míra dosažených znalostí, ale též další charakteristiky kurzu – zda je interaktivní, jestli má vyhovující grafickou úpravu, jak je přehledný, efektivní z hlediska využití médií. Posouzena by měla být také práce tutora.

2.5.2 Obsah e-kurzu

Obsah jednotlivých kurzů je velmi odlišný. Některé kurzy pouze prezentují souvislé texty, jiné je rozčleňují do lekcí, pro jejich prezentaci užívají grafiku, média, interaktivní prvky.

Kolibač (2003) uvádí následující charakteristiky studijního **textu**: jasnost, stručnost, zajímavost a přehlednost – nejen na úrovni obsahu, ale i z hlediska orientace a ovládání kurzu. Neměla by se v něm vyskytovat složitá souvětí, ani neznámé termíny. Měl by být rozdělen na menší úseky, které rozčlení prezentované informace na přijatelně velké celky. Na začátku kapitoly je dobré stručně uvést problematiku, stanovit studijní cíle, čas potřebný k prostudování a klíčová slova (ta je vhodné uvést i na konci kapitoly). Na konci textu je příhodné látku shrnout, položit kontrolní otázky (pokud možno směřující k praktickému použití nabytých informací), úkoly, testy, různá cvičení, případové studie a odkazy na jiné studijní materiály. Na samém konci by mělo být poskytnuto řešení úloh.

Comorek (2002) zdůrazňuje, že součástí každého vyučovacího programu, ať již ve výuce klasické, či počítačem podporované, by měl být **test**. Poskytuje zpětnou vazbu nejen studujícímu, ale i učiteli. Učitel se tak dozvídá, zda je jím vedený kurz kvalitní, kde jsou jeho slabá místa, jaká je úroveň studentových znalostí a jaký udělal pokrok. Zpětnou vazbu pro studenta představuje hodnocení, jež ho motivuje, zvyšuje jeho sebedůvěru. V případě špatně sestaveného kurzu, či nevhodně zadávaných úkolů však může mít účinek zcela opačný. Otázky, či zadávané úkoly by měly být srozumitelné, cvičení by neměla být jednotvárná a učitel by měl mít možnost pozměňovat hodnotící kritéria a časový limit. Mezi obecně platné charakteristiky dobrého testu patří *validita* (Zda skutečně testuje to, co by měl.), *reliabilita* (Zda se na jeho výsledek můžeme spolehnout.) a *praktičnost* (Kolik peněz a času jeho tvorba stála. Kolik studentů může být testováno ve stejnou dobu, a jak těžké je test opravovat a vyhodnocovat.). Náročnost testu by měla odpovídat studentovým schopnostem, neboť test příliš lehký, stejně jako příliš těžký, snižuje jeho motivaci.

Školní atmosféru by měl text nahrazovat **dialogickým charakterem** a prvky podporujícími aktivitu a motivaci studentů; tj. otázkami, úkoly, testy.

Kurz by měl být **interaktivní** a měl by obsahovat navigaci umožňující studentům jimi zvolený postup. Studenti by měli mít možnost kurz kdykoliv opustit, využít mapu kurzu, média. Jejich práce by měla být ohodnocena, její výsledky ukládány.

Design kurzu by měl umožňovat příjemné studium a přitom by měl být vhodně zvolen s ohledem na cílovou skupinu. Stránky by měly mít jednotný vzhled.

Jaké výhody má tedy elektronický výukový materiál oproti tištěné učebnici? Především bývá interaktivní a poskytuje studentům zpětnou vazbu; též jednotliví studenti mohou

vzájemně spolupracovat. V elektronické podobě lze studentům zprostředkovat takové informace, které tištěný materiál obsáhnout nemůže – např. audio a video nahrávky, či odkazy na internetové stránky. Těmito prvky lze samozřejmě doplnit i tištěný materiál, ale sám o sobě je poskytnout nemůže; pro prezentaci látky využívá pouze textů a obrázků. Pohyb v e-kurzu je rychlejší než v učebnici. U některých termínů můžeme využít odkazu na jinou stránku e-kurzu, kde jsou vysvětleny. Testové úlohy vkládané do e-kurzů bývají samoopravné (v učebnici si student musí správné odpovědi nalézt sám), mohou využívat média (lze do nich tedy vložit poslechová cvičení, což samotný tištěný materiál neumožňuje); některé kurzy na základě výsledků studentovi samy poradí, jak má postupovat dále.

Na druhou stranu student nemá možnost dělat si v textu vlastní poznámky, studium v e-kurzu je závislé na vybavení (učebnice si může vzít kamkoli), některým studentům též může vadit čtení na monitoru.

2.5.3 Komunikace v e-kurzu

Možnost komunikace je důležitým aspektem, který by měl dobrý kurz na Internetu nabízet. Osobní kontakt zde chybí, virtuální komunikace by ho tedy měla plně nahradit. Měla by fungovat nejen mezi tutorem a studenty, ale též mezi studenty navzájem. Kapounová s Pavlíčkem (2003:94-95) uvádějí následující možnosti komunikace: e-mail, chat, diskusní skupina (speciální server, do kterého účastníci zasílají své příspěvky, mohou je archivovat), konference (odehrávají se prostřednictvím e-mailů), whiteboard (umožňuje zobrazení učitelovy tabule na monitor studenta) a výukový portál, neboli nástěnka (sloužící většinou k vyvěšování pokynů a informací o výuce).

2.5.4 Jak lze e-kurz obohatit

E-learningový kurz není kurzem ryze počítačovým. Jeho obsah může být tvořen pomocí různých technologií. Jejich zapojení v kurzu nabízí početné možnosti využití. Podle Květoně (2004:8) je můžeme rozdělit do čtyř základních skupin: tisk, audiotechnologie, videotechnologie a počítačové technologie.

Tisk

Do kurzu lze vložit odkaz na tištěnou publikaci – s úkolem pouhého přečtení, či vypracování nějakého úkolu. S jednou učebnicí může pracovat více studentů a kdykoli ji mohou znovu použít. Tištěný materiál je snadno přenositelný, na druhou stranu těžko aktualizovatelný, náročný na čtenářské schopnosti studentů, nebývá interaktivní.

Audiotechnologie

Audiozáznam může sloužit jako materiál pro vypracování úlohy, vzor probírané látky. Moderní technika dnes také nabízí možnost poslouchat radiové vysílání pomocí Internetu; studenti tedy mohou např. dostat za úkol shrnout informace obsažené ve zprávách. Audiozáznam neobsahuje vizuální prvky, nebývá interaktivní; na druhou stranu se k němu lze kdykoli vrátit a jeho pořizovací náklady bývají nižší než např. u videozáznamu.

Za typ audiozáznamu můžeme považovat hlasovou poštu. Ta sice interaktivní je, ale má omezenou délku záznamu.

Videotechnologie

Videozáznam je vhodné využít zejména tehdy, pokud je probíraná látka slovy těžko vyjádřitelná. Lze ho zapojit jako názornou ukázku, téma pro pozdější diskusi, zadání úkolu. Videozáznam bývá spojením audio a videotechnologií, lze ho však užít i v čistě obrazové formě. Můžeme se k němu zpětně vracet. Do výuky cizích jazyků můžeme zařadit například záznam zahraničních zpráv, či promítnutí filmu.

Videokonference je prostředkem podporujícím komunikaci v e-kurzu. Je poměrně interaktivní, realistická; vyžaduje ale časový rozvrh a je náročná z hlediska technologií umožňujících její přenos (drahý hardware, omezené vysílání, kamerové vybavení). Studenti cizích jazyků mohou takto komunikovat např. se svým zahraničním kamarádem a procvičovat tak své schopnosti konverzace v daném jazyce.

Televize, stejně jako tištěná publikace, je snadno dostupná širokému okruhu uživatelů. V kurzu lze použít odkaz na určitý pořad, který se vztahuje k probírané látce a zadat k němu určité úkoly. Obdobně jako rozhlas, i televize dnes u některých pořadů nabízí možnost vysílání prostřednictvím Internetu, takže televizní přijímač není podmínkou jejího použití. Ve výuce cizích jazyků, pokud máme dostatečné vybavení, můžeme do hodin zahrnout také

občasné sledování cizích programů, což napomůže nejen rozvoji poslechových dovedností studentů. V případě televizních zpráv si též rozšíří své znalosti o zemi studovaného jazyka; posloužit též mohou jako téma k diskusi.

Počítačové technologie

E-mail je jedním z nejpoužívanějších prostředků moderní komunikace. V e-kurzu ho lze použít nejen pro zasílání dotazů, či připomínek, ale též vypracovaných úkolů. Pomocí e-mailu lze také vést elektronické konference. Jejich témata jsou předem známa, příspěvky archivovány.

Online Chat je dalším prostředkem komunikace. Vhodný je zejména pro diskusi, lze ho využít v rámci konzultačních hodin. Jeho hlavní výhodou je velká míra interaktivity, okamžitá zpětná vazba a fakt, že „chatovat" si může více osob najednou.

Mimo technologických prostředků, Květoň (2004) pro tvorbu e-kurzu navrhuje i další možnosti.

V případě obsahově náročné látky lze jako vhodný doplněk použít rozhovor s odborníkem na danou problematiku, který může studentům pomoci utvořit si vlastní názor, či si ujasnit problematické části. Nevýhodou je samozřejmě těžká dosažitelnost takového odborníka a riziko, že si na základě jeho výkladu studenti vytvoří velmi jednostranný názor. K uskutečnění takového rozhovoru lze využít videokonferenci, chat, e-mail, či osobní setkání. Ve výuce cizích jazyků lze takto do hodiny přizvat rodilého mluvčího; pokud budeme se studenty probírat např. zeměpis dané země, můžeme k diskusi pozvat cestovatele, který ji dobře zná.

Do kurzu lze též vložit případové studie (Jsou vhodným propojením teorie s praxí.), úkoly podněcující týmovou práci (Poslouží též jako příklad praktického využití probírané látky. Problematickou je situace, kdy jeden student ze skupiny svůj úkol nezvládá, což ohrožuje konečný výsledek práce.), odkazy na diskusní skupiny (Jsou podobné elektronickým konferencím; dialog však neprobíhá pomocí e-mailu, ale pomocí specializovaného serveru. Příspěvky jsou seřazovány dle témat, což ulehčuje jejich pozdější použití.), či jiné materiály zveřejněné na Internetu (Studenti si sami mohou vybrat, jakou problematikou se chtějí zabývat a podle toho si články zvolit. Studentům lze např. zadat vypracování projektu za použití internetových zdrojů.).

2.6 Výhody a nevýhody e-learningu

2.6.1 Výhody

Vyšší efektivitě výuky napomáhá dostupnost kurzu kdykoliv a kdekoliv. Student sám si volí, kdy a kde se bude kurzu věnovat a to bez omezení vzdělávací instituce. Pro studium je tedy vždy motivovaný.

Individuální přístup k uživateli je dán možností zvolit si takový postup, který právě jemu vyhovuje, případně mu tento postup může navrhnout sám systém. Některé kurzy jsou přímo určeny studentům s různou úrovní znalostí. Každý tedy studuje tak, jak to vyhovuje jeho potřebám. Student se může kdykoli vrátit k nepochopené látce, vybrat si cvičení, jež odpovídají stupni jeho znalostí; stává se více autonomním, nezávislým.

Rychlejší vstřebání informací je umožněno tím, že student dostává jen to, co sám vyžaduje a to v interaktivní formě, která napomáhá rychlosti jeho učení, ale i jeho stavu a chuti ke studiu. Studium navíc může být započato ihned, když si student kurz vybere.

Lépe zapamatovatelná forma informací je výsledkem možnosti zapojení více smyslů při e-learningové výuce.

Člověk si zapamatuje tím více, čím více smyslů do procesu učení zapojí.
Pamatujeme si:
10% toho, co čteme
20% toho, co slyšíme
30% toho, co vidíme
50% toho, co vidíme a slyšíme
70% toho, o čem diskutujeme s ostatními
80% toho, co si sami vyzkoušíme
95% toho, co učíme někoho jiného

(Andrea Barešová – *e-LEARNING ve vzdělávání dospělých*; Nakladatelství VOX, 1. vydání, 2003, 176 str., str. 31)

Zapojení sluchu do výuky je umožněno audiozáznamy, videokonferencemi, hlasovou poštou. Vizuální vjemy zajišťují psané texty, videokonference, videozáznamy a televizní vysílání (tyto tři prostředky zapojují též sluch). K diskusi se nám nabízí možností několik (viz

kapitola 2.5.3 Komunikace v e-kurzu). Opravdu výhodným prostředkem je chat, který rychlostí zpětné vazby může konkurovat osobně vedené konverzaci. Vyzkoušení, otestování, probrané látky je samozřejmou součástí kurzu. V e-learningu můžeme využít např. úlohy, jejichž řešení zasílají studenti tutorovi e-mailem, cvičení, která opravuje sám systém, zadání projektů. Vzájemného učení se mezi studenty lze dosáhnout prostředky komunikace. Mohou si tak vzájemně pomáhat s pochopením látky.

Větší možnosti testování znalostí vyplývá z možnosti zařadit test po každé kapitole; pokud je opravován systémem, hodnocení je zcela objektivní.

Vyšší míra interaktivity je umožněna především díky využití multimediálních prvků. Je dána také tím, že sám student se může podílet na vývoji nových učebních programů.

Menší náklady na vzdělání nejsou pociťovány od samého začátku vývoje kurzu, protože pořizovací náklady jsou poměrně vysoké; s přibývajícím počtem studentů však tato výhoda nabývá na viditelnosti, neboť odpadají náklady spojené s tiskem a distribucí materiálů a s dopravou, ubytováním a stravováním studentů. Evropská komise dospěla k číslu 32,4% (Barešová 2003:29), jako procentu nákladů, jež lze ušetřit ve srovnání s výukou tradiční.

Snadná administrace je výsadou skutečně kvalitně vyvedených kurzů, jejichž součástí jsou i pomocné funkce zajišťující administrativní práce.

Modularizace znamená rozčlenění potřebných informací, do tzv. modulů, jakýchsi podkapitol, jež jsou jednak snáze vstřebatelné a také, v případě potřeby, snáze aktualizovatelné.

Větší aktuálnost informací je dána snadností jejich pozměňování.

Shodný obsah pro všechny studenty u tradičních kurzů není pravidlem, neboť je vedou různé osoby, takže podávaná informace se může lišit, což má za výsledek nestejnou úroveň znalostí stejně starých studentů, leckdy i ze stejné školy.

Zvyšování znalostí z informačních technologií, a to častěji rychleji, než během tradičních kurzů informatiky. Studenti se učí práci s počítačem z důvodů, jež sami znají, z vlastní potřeby.

2.6.2 Nevýhody

Závislost na technologiích je jedním z hlavních předpokladů. Bez dostatečného vybavení nelze kurzy plnohodnotně využít.

Nekompatibilita komponent je způsobená nejednotností systému. V dnešní době není ustanovená forma, kterou by měli používat všichni tvůrci LMS, takže ne všechny kurzy lze použít ve všech systémech.

Nevhodnost pro určité typy kurzů vyplývá nejčastěji z nutnosti osobního kontaktu s ostatními studenty (např. při výuce konverzace v hodinách cizích jazyků). E-learning je též nevhodný pro manuální učení.

Nevhodnost pro určité typy studentů se týká nejčastěji osob starší generace, těch, kteří potřebují osobní kontakt, těch, kteří mají problém s čistě písemnou komunikací. Naskýtá se samozřejmě možnost videokonferencí, potřebné vybavení k tomuto způsobu komunikace je však velkou překážkou.

Princip dobrovolnosti může být problémem u časově vytížených studentů, kteří si jen stěží hledají čas k „domácímu" studiu. Proto je tolik důležitý faktor motivace studentů.

Vysoké počáteční náklady jsou sice nevýhodou, ale při dostatečném počtu studentů jsou ve výsledku náklady podstatně nižší, než u tradiční výuky. Aby náklady byly nakonec nižší je nutné provést důkladný průzkum trhu, zjistit, zda si kurzu získá dostatek zájemců.

Nízká úroveň kvality obsahu je prozatím dána malou zkušeností s těmito kurzy a s nákladností vytváření multimediálních kurzů. Pedagogové nemají dostatek času k jejich tvorbě a často ani potřebné znalosti v oblasti informačních technologií. Zlepšení kvality je však jen otázkou času. Kolibač (2003:67-68) jako možné řešení tohoto problému uvádí vytvoření *specializovaných center pro e-learning*. Ta by se v rámci poskytovatelské organizace věnovala výhradně tvorbě a administraci e-kurzů, čímž by došlo k potlačení časové nevýhodnosti, způsobené náročnou tvorbou kurzu. Členy takového centra by byli odborný garant studia (zodpovědný za celý projekt), vedoucí centra (Řešil by finanční a personální stránku. Na starost by měl též harmonogram studia.), manažer studia (zodpovědný za konkrétní výukový modul), tutoři, specialisté na vývoj kurzu (grafik, designér, programátor, metodik, didaktik) a sekretářka.
(Barešová, 2003, Kolibač, 2003)

3 Použití e-learningu

E-learning je využíván vzdělávacími institucemi pro zefektivnění výuky.

E-learning ve školství, či komerčním vzdělávání může být použit jako názorná pomůcka, prostředek testování, zdroj informací, nástroj spolupráce. Na vysoké škole pak mohou být některé předměty vedeny ryze prostřednictvím e-learningového kurzu.

E-learning v podnikovém vzdělávání je v současnosti nejrozšířenější. Nahrazuje klasická školení, ve srovnání s kterými je rychlejší, efektivnější, levnější. V případě velkého podniku s několika pobočkami se zaměstnancům dostává stejného vzdělání, což by klasická výuka vedená v každé pobočce jiným učitelem, poskytnout nemohla. Je však též využitelný pro porady, či různé semináře.

V rámci použití e-learningu bychom měli též vysvětlit termín *blended learning* kombinované / smíšené vzdělávání. Představuje spojení e-learningu s tradičními vzdělávacími metodami, které vychází více vstříc studentům s odlišnými způsoby učení. Vzniká výuka, která v sobě zahrnuje výhody počítačových programů – tj. „*...řiditelnost, opakovatelnost, hodnocení, zpětná vazba, efektivnost výuky* ...“ [3], jež jsou propojeny s procvičováním, reálným kontextem, osobním kontaktem studentů s učitelem.

3.1 Konkrétní možnosti využití informačních a komunikačních technologií ve výuce cizích jazyků

V mnoha oborech je e-learning, a počítač obecně, poměrně intenzivně využíván. Výuka cizích jazyků by tento trend mohla napodobit, neboť takový způsob výuky přináší mnohé výhody, jak si ukážeme v následujícím výčtu možností využití počítačů ve výuce.

---

[3] Jana Kapounová, Jiří Pavlíček – *Počítače ve výuce a učení* (Ostravská univerzita v Ostravě, Pedagogická fakulta, 1. vydání, 2003, 118 str.), str. 96

3.1.1 Testovací a výukové programy

Testovací programy ověřují znalosti a schopnosti žáka; výukové programy slouží k předávání informací, kontrole získané úrovně znalostí, na níž reagují a poskytují studujícím zpětnou vazbu. Mohli bychom je rozdělit do několika kategorií:

a) Programy primárně určené pro výuku jazyka

Počítačové programy se nejčastěji zaměřují na výuku slovní zásoby a gramatiky; většinou poskytují prezentaci daného jevu a několik cvičení.

Na stránce http://lexiquefle.free.fr nalezneme program, jenž se interaktivní formou snaží obohatit slovní zásobu studentů – ti spojují prezentovaná slovíčka s vhodnými obrázky; v poslechovém cvičení, na základě instrukcí k pohybu ve městě, musí na předložené mapě označit cíl cesty. Ve výkladové části mají studenti k dispozici zvukovou nahrávku slovíček.

Výukové a testovací programy mohou sloužit také k procvičování psaní, což má svou výhodu ve snadné práci s textem; studenti ho mohou bez obtíží pozměňovat. Pro učitele je tento způsob praktičtější – text se snáze opravuje, odpadají problémy spojené s nečitelným rukopisem. Na druhou stranu, málokteří studenti jsou schopni psát pomocí klávesnice rychle a bez chyb, což je může odradit. Výhodná by tedy byla taková cvičení, která simulují reálné situace komunikace pomocí počítače – psaní e-mailů, textových zpráv, „chatování".

Oblíbené jsou též programy pracující s cizojazyčným textem:

Žilová (2001) uvádí program nazývaný výstavba textu, jenž v textu nahradí všechna slova znaménky, místo kterých se pak žáci snaží doplňovat vhodná slova. Při správném odhadu se jim dané slovo objeví v textu. Je dobré vybrat takový text, který zohledňuje probíranou látku. Žáci si tak mohou procvičit pravopis, morfologii, syntax, i slovní zásobu.

Na stránce http://www.esls.net lze takový typ programu nalézt. Jako cvičné texty jsou tu použity La Fontainovy bajky.

Počítač lze samozřejmě využít i k tradičním cvičením práce s textem – ke spojování částí textu s vhodnými nadpisy, sestavování rozházeného textu, doplňování vhodných slov, či odpovídání na otázky vážící se k porozumění textu.

Stránka http://www.esls.net poskytuje na výběr několik La Fontainových bajek, jejichž věty byly zpřeházeny – studenti musí vždy ze tří možností vybrat větu, jež patří na dané místo.

b) Multimediální programy

Multimediální programy v sobě zahrnují několik způsobů, jimiž je látka prezentována – pomocí textů vybraných z tisku, obrázků, zvukových a videonahrávek, televizních programů. Jejich použití je možné v mnoha oborech, nejen při výuce cizích jazyků. Do výuky přináší *názornost*, tj. možnost pustit studentům nahrávku týkající se problematické látky namísto složitého vysvětlování. V hodinách cizích jazyků je takový způsob prezentace vhodný zejména při probírání reálií dané země, či při poslechu.

Ve výuce reálií je dobré výklad obohatit promítnutím dokumentu, či historického snímku. Studenti si tak údaje snáze zapamatují, neboť si o daných událostech nejen přečtou, ale též je uvidí a uslyší.

Poslechová cvičení by měla být namlouvána rodilými mluvčími, dialog by neměl být zprostředkován jedním člověkem, studenti by si od prvních fází výuky měli zvykat na různé akcenty, měli by mít možnost poslouchat autentické rozhovory s chybnými začátky a interakčními frázemi. Minimálně z těchto důvodů by se učitel měl vyvarovat vlastní prezentace poslechových cvičení. Druhou možností, která se mu naskýtá, je právě audio, či videonahrávka.

Na stránce http://phonetique.free.fr nalezneme velké množství diskriminačních cvičení, ve kterých na základě poslechu studenti rozhodují, jakou hlásku slyšeli a správnou odpověď zaznamenávají do tabulky.

Další příklad užití audio nahrávek se nachází na stránce http://www.bonjourdefrance.com/n11/exmeteo.htm. Zde nalezneme několik cvičení ověřujících znalosti slovní zásoby týkající se počasí. Studenti podle nahrávky doplňují do mapy Francie symboly s obrázky typů počasí a teplotami. Po dokončení poslechu si mohou přečíst přepis nahrávky.

Multimediální programy jsou též vhodným prostředkem při snaze vytlačit mateřský jazyk z výuky, což ocení učitelé pokročilých studentů. U začátečníků, kteří danému jazyku ještě nerozumí, je to téměř nemožné, stejně jako u dětí, kterým chybí abstraktní myšlení. Bez něho by se neobešly v cizojazyčném výkladu gramatiky. V současnosti probíhá přibližně 50% času výuky v jazyce mateřském – většinou se jedná právě o výklad gramatiky. (Žilová, 2001:17)

Někteří učitelé považují médium za svého konkurenta na poli výuky, bojí se porovnání vlastní výslovnosti s výslovností rodilých mluvčích. Můžeme konstatovat, že v mnoha

případech to jsou obavy oprávněné. Studenti pedagogiky by měli strávit určitou dobu v zemi, jejíž jazyk chtějí učit. Např. v Lucembursku mohou francouzštinu vyučovat pouze ti, kteří ve Francii studovali a složili tam nějaké zkoušky. (Žilová, 2001:17) Jiné učitele může odradit klamavá reklama, právě v médiích se vyskytující, která nabízí naučení se jazyku během několika dní. Učitel, který ví, že to není možné, pak k médiím může získat jistou averzi.

Obecně však můžeme říci, že média, ať již zahrnutá v e-kurzu, či užitá samostatně, výuku vždy osvěží, často posílí motivaci studentů, a proto by se jim žádný učitel neměl vyhýbat.

c) Simulační programy

Simulační programy slouží k vymodelování určitých jevů na počítači. Nejčastěji se jedná o jevy nedostupné, nebezpečné, či našim smyslům nedosažitelné. Jejich tvorba je však velmi náročná, proto nejsou ve větší míře rozšířeny. Ve výuce cizích jazyků se nejčastěji využívají konverzační programy, při kterých počítač simuluje partnera v komunikaci, reagujícího na promluvy studenta. Žáci mohou s takovým programem pracovat ve skupině a debatovat o možných řešeních. Počítač tak motivuje a intelektuálně stimuluje studenty, rozhoduje o směru, jímž se bude simulace dále ubírat, poskytuje studentům příležitost k diskusi; procvičované struktury a lexikální jednotky dává do reálného kontextu, podporuje interaktivitu, přispívá k rozvoji čtení a rozšíření slovní zásoby. Vysvětlení užívaných struktur a slovíček však zůstává prací učitele.

Několik simulačních cvičení lze nalézt na stránce http://www.bonjourdefrance.com/index/indexmisesit.htm. Na výběr zde máme pět simulací – např. *Le week-end à Nice* umožňuje studentům naplánovat si skutečný výlet do tohoto města pomocí několika odkazů na stránky poskytující informace o městě, možnostech dopravy, hotelech a restauracích, zajímavostech, jež lze navštívit, kulturních akcích, možnostech sportovního vyžití. Studenti si tedy nejdříve naplánují, jak se do města dopraví, kde budou bydlet, kde se stravovat a nakonec, co vše tam budou dělat. Ostatní cvičení jsou obdobná – pomocí internetových odkazů umožní studentům splnit dané zadání.

d) Didaktické hry

Didaktické hry jsou značně motivující – cílem je zvítězit, avšak toho lze dosáhnout pouze za použití vyučované látky.

Na stránce http://jeudeloie.free.fr/ je pro procvičení gramatiky, slovíček a idiomů využívána obdoba stolní hry, při níž hráči pomocí hodů kostkou postupují po hracím poli. Zde kostkou „háže" počítač. Po každém hodu následuje jeden úkol, pokud jej student zodpoví správně, přiblíží se k cíli, pokud ne, postupuje dozadu.

Stránky http://www.bonjourdefrance.com/index/indexjeu.htm nabízí k procvičení gramatiky a slovní zásoby značné množství her v několika úrovních – křížovky, osmisměrky, stavbu slova na základě dané definice (v případě 7 chybných výběrů písmen program žáka na ilustraci „oběsí"), postup po hracím poli prostřednictvím hodů kostkou (po každém hodu následuje jedna otázka).

3.1.2 Informační zdroje

a) Internet

Internet jako informační zdroj je dnes běžnou součástí našich životů; práce s ním většině studentů nečiní potíže. V e-kurzu nemusíme tedy používat odkazy na konkrétní stránky; studenty můžeme vybídnout, aby si požadované informace sami našli, či s ním můžeme pracovat jako se samostatným doplňkem výuky. Na internetových stránkách si mohou studenti sami vybrat, jaké informace si prostudují; s dobře fungujícím technickým vybavením jim jsou stránky kdykoli přístupné. V hodinách cizích jazyků je Internet vhodný při výuce reálií dané země. Studenti si o ní mohou vyhledat prakticky jakékoli informace – rázu zeměpisného, historického, kulturního, turistického, dopravního, klimatického, náboženského, atd. Další možností, jež nám Internet nabízí je četba autentických textů. Texty psané rodilými mluvčími studentům na jednu stranu poskytují kontakt se současným mluveným jazykem, což ocení hlavně ti, pro které je země vyučovaného jazyka nedosažitelná. Na druhou stranu se v nich mohou vyskytovat gramatické, či pravopisné chyby, nespisovné, někdy vulgární výrazy, neznámé idiomy.

Souhrnně, díky faktu, že na Internetu lze nalézt prakticky cokoli, můžeme říci, že ve výuce cizích jazyků je jeho užití rozhodně velkým přínosem.

Dobrým vyhledavačem je www.google.fr. Nabízí možnost *pokročilého vyhledávání* – to jest možnost zadat nejen dané slovo, či sousloví, ale též vybrat si z několika kategorií, které hledání upřesní – jaká slova odkaz nemá obsahovat, v jakém jazyce mají být stránky napsány, do jakého odvětví výraz spadá, jak starý má být odkaz. Podobnou službu poskytuje i český

vyhledavač www.atlas.cz, avšak kategorií nabízí méně (chybí možnost zadat stáří odkazu, jazyka daných stránek). Další český vyhledavač www.seznam.cz tuto možnost nenabízí. Stejně jako oba předchozí si však můžeme alespoň u základního vyhledávání vybrat, do které z nabízených kategorií výraz spadá. Zda se jedná o firmu, mapu, zboží; zda výraz chceme vyhledat jen v České republice, či ve světě.

b) Elektronické slovníky

Elektronické slovníky jsou populární pomůckou studentů cizích jazyků. Oproti tištěným slovníkům poskytují řadu nesporných výhod – vyhledávání v nich je podstatně rychlejší, často nabízí větší množství informací o daném výrazu, některé též poskytují jeho zvukovou nahrávku. Jsou distribuovány na CD-ROMech, některé jsou volně přístupné na Internetu.

Nakladatelství LEDA tento rok vydá *Velký francouzsko-český slovník* a *Velký česko-francouzský slovník.* Oba díly budou prezentovat všeobecnou slovní zásobu, hovorové výrazy, terminologii, mluvnické údaje, příklady užití; distribuovány budou na CD-ROMech. Rozsahem se budou pohybovat mezi 136 000 českými výrazy v prvním díle a 359 000 francouzskými výrazy v díle druhém.

Z jednojazyčných slovníků na CD-ROMech můžeme uvést *Le Grand Robert* (2001) se 100 000 hesel.

Překladový slovník přístupný na Internetu nabízí např. stránka http://www.pef.cz/slovniky/volny.htm; u hledaného českého výrazu se zde zobrazí několik možných ekvivalentů francouzských, následuje příkladné použití ve frázích.

Výkladový slovník lze nalézt na stránce http://atilf.atilf.fr/tlf.htm. U tohoto slovníku - *Le Trésor de la Langue Française Informatisé* se nám nabízí široká škála možností, jež usnadňují vyhledávání daného výrazu – lze zadat jeho fonetický přepis, slovní druh, způsob užití (zda se jedná o výraz spisovný, či hovorový, jednotné, či množné číslo, apod.), z kterého vědního oboru výraz pochází. U nalezeného výrazu se nám pak zobrazí jeho definice, zařazení ke slovnímu druhu, užití daného slova v konkrétních příkladech, v rámci idiomatických spojení, použití v citaci.

c) Konkordanční programy

Vhodnou pomůckou pro učitele jsou konkordanční programy, jež v daném textovém korpusu vyhledávají určité slovo v autentických kontextech, což je neocenitelným

pomocníkem při výuce gramatiky, či během literárního rozboru. Můžeme tak zjistit, zda je určitý obrat typickým znakem jednoho autora, či zda je běžně užívaným prostředkem.

K vyhledání slova v jazykovém korpusu můžeme využít např. stránky: http://132.208.224.131/concordancers/

3.1.3 Dobrodružné hry

Dobrodružné hry jsou velmi motivující, nepřímo rozšiřují slovní zásobu, podporují rozvoj čtecích dovedností a poslechu s porozuměním. Pravdou však je, že jazykový obsah takových her je často v běžných životních situacích nepoužitelný, i tak ale hra přináší zlepšení v oblasti komunikačních kompetencí. Z psychologického hlediska však přináší riziko poklesu společenské komunikace s ostatními studenty. Pokud tedy chceme hry používat jako motivující prvek, je dobré zvolit takové, které umožňují zapojení více hráčů, kteří se pak mohou dohodnout na vhodné „strategii" hraní, pokud možno ve vyučovaném jazyce.

Dobrodružné hry bývají poměrně násilné, z výchovného hlediska tedy nejsou dobrou volbou; pravdou však zůstává, že mnozí studenti je i navzdory tomuto faktu vlastní. V takovém případě jim můžeme doporučit např. hru *Soldier of Fortune II* společnosti Activision, která mezi jazyky, jež si lze zvolit, nabízí francouzštinu. V případě takové volby si studenti jazyk procvičí v menu této hry a při přijímání pokynů pro jednotlivé úkoly.

3.1.4 PowerPoint

Další možností, jež počítač při výuce cizích jazyků nabízí, je použití programu PowerPoint. S jeho pomocí lze prezentovat novou slovní zásobu, či text, jehož porozumění se bude třída věnovat kolektivně, tvořit modely dialogů, gramatické tabulky, poskytnout doprovodnou animaci k poslechu; je též vhodným pomocníkem pro tvorbu studentských prezentací.

(Žilová, 2001, Čapek, Libřická, 2002, Kalhous, Obst, 2002)

3.2 Programy užívané při výuce gramatiky

Výuka gramatiky, tj. gramatických struktur a jejich významů, je nedílnou součástí studia jazyků. Ačkoli se lze bez její znalosti domluvit v nejzákladnějších situacích, v běžném hovoru se bez ní obejít nelze.

Podle Beneše (1971) by výuka gramatiky měla probíhat v následujících krocích:

Výběr učiva se opírá o stanovené cíle výuky. Musíme se tedy rozhodnout, zda usilujeme o to, aby byl student schopen dohovořit se v běžných životních situacích, či zda by měl ovládat odbornou francouzštinu, číst literární texty, apod. Díky takovému rozhodnutí pak můžeme stanovit, jaké struktury vyučovat, u kterých je nutné dosáhnout aktivní znalosti, u kterých postačí znalost pasivní.

Samotný proces osvojení gramatických struktur by měl probíhat v minimálně třech etapách: Prezentace látky studentům poskytuje informace o formě, významu a správném užití struktury. Procvičení upevní nabyté znalosti prostřednictvím různých typů cvičení – *cvičení drilová* se zaměřují pouze na formu; pro výuku významu a užití struktury používáme *kontrolovaná* až *volná* cvičení. (Kontrolovaná nabízí pouze jedinou možnost řešení, volná poskytují studentům naprostou svobodu v tom, co mají říci, či napsat.) Naším cílem by též mělo být ovládnutí gramatické struktury v rámci všech jazykových dovedností – poslechu, mluvení, čtení i psaní. K procvičení by tedy mělo dojít ve všech těchto kategoriích. Test, či zkoušení poskytuje zpětnou vazbu nejen učiteli, ale též studentům; na základě výsledků se lze k probírané látce vrátit, či pozměnit způsob práce.

Podle Staudkové (2002) se v počítačem podporovaném vyučování k výuce gramatických struktur používají nejčastěji tyto postupy:

Instructional grammar (výukový model) představuje model tradiční výuky zprostředkovaný pomocí počítače. Gramatika je jasně vysvětlena, následují cvičení, která jsou počítačem ohodnocena. Jedná se tedy o *deduktivní* metodu, která postupuje od prezentace gramatických struktur k příkladům jejich užití a procvičení. Tato metoda není vhodná pro děti, neboť jim chybí abstraktní myšlení, nezbytné pro pochopení obecně vysvětlované gramatiky.

Conjectural grammar (učení domýšlením si) se snaží o aktivní užití jazyka. Studenti se z daných materiálů snaží sami zformulovat pravidla a aplikovat je v praxi. V tomto případě se tedy jedná o metodu *induktivní*, která podporuje studenty ve tvoření vlastních hypotéz ohledně

v příkladu uvedené gramatické struktury. Je to postup opačný, než ten, který užívá metoda deduktivní a stejně jako ona, ani tento způsob práce není vhodný pro všechny studenty; zejména ne pro začátečníky, kteří neporozumí příkladovým větám obsahujícím probíranou strukturu. Induktivní metodu je vhodné užít při vyučovací hodině – své hypotézy mohou studenti konfrontovat s nápady svých spolužáků, učitel může do diskuse kdykoli zasáhnout.

Oba předcházející postupy jsou dobře zprostředkovatelné i pomocí tištěných materiálů. Počítač má však značnou výhodu při výuce gramatických struktur třetím způsobem. *Revelatory grammar* (učení, jež baví) se nezaměřuje na gramatickou přesnost, leckdy není od studentů ani vyžadována. Snaží se využít všech zdrojů, aby posílil učení a motivaci studentů. Příkladem může být řešení různých problémů, jež vyžaduje použití vyučované struktury. V e-kurzu lze použít množství odkazů na internetové stránky, lze do něj zahrnout multimediální prvky, simulace, atd. V množství nabízených podnětů se tištěná učebnice nemůže e-learningovému kurzu vyrovnat.

Čím více je program interaktivní, tím zábavnější je pro studenty. Pravdou však zůstává, že i pouhé doplňovací cvičení tvořené na počítači podporuje motivaci více, než stejné cvičení v klasické učebnici.

Většina programů přístupných na Internetu se snaží studentům nabídnout co nejzábavnější způsob výuky gramatiky - vysvětlují ji pomocí jednoduchých, stručných přehledů, k jejímu procvičení pak používají různá cvičení. Příkladem může být stránka http://www.bonjourdefrance.com/. Podobně tvořená je i stránka http://www.polarfle.com/. Ta též studenty motivuje svou tematikou – cvičení se vztahují k jednomu společnému námětu, kterým je zločin a jeho objasňování.

Přehledy pravidel vztahujících se ke gramatice lze nalézt např. na stránkách

http://www.orthogram.com/

a http://www.synapse-fr.com/grammaire/GTM_0.htm. Stránka první poskytuje pouze jednoduché, krátké přehledy. Stránka druhá je již propracovanější. Danými tématy se zabývá podrobněji, lze využít odkazů mezi jednotlivými stránkami, pokud se ve výkladu jedné látky objeví zmínka o látce jiné.

4 Kurz *le Passé en français*

4.1 Cílová skupina

Kurz *le Passé en français* je určen studentům středních škol. Tuto skupinu jsem si vybrala z důvodu malého výskytu francouzštiny na základních školách, o kterém jsem se sama přesvědčila během souvislé pedagogické praxe. Svou tematikou kurz nemůže být určen začátečníkům, ale studentům mírně, až středně pokročilým, což odpovídá právě středoškolákům.

4.2 Obsah

Pro svůj kurz jsem si vybrala tematiku minulosti, možností jejího vyjádření ve francouzštině. Tato látka obvykle činí studentům potíže, neboť francouzský systém je složitější, než český; problematická jsou též nepravidelná slovesa a jejich tvary.

Tionová (1992:67-69) uvádí následující možnosti vyjádření minulého děje: *le passé simple, le passé composé, l'imparfait, le plus-que-parfait, le passé surcomposé, le passé récent*. Do tohoto výčtu však můžeme zařadit též *le passé antérieur*. Grevisse a Goosse (1995:262) uvádí též *le plus-que-parfait surcomposé*. K dalším možnostem též patří: *le passé du subjonctif, le plus-que-parfait du subjonctif, l'imparfait du subjonctif, le conditionnel passé* (podle Grevisse a Goosse též *le conditionnel surcomposé*). Opomenout nemůžeme ani *l'infinitif passé, le participe passé, le participe passé composé* a *le participe surcomposé*.

Při výběru, které z těchto prostředků zařadit do kurzu jsem vycházela z popisu úrovní středně pokročilých uživatelů tak, jak je uvádí Evropský referenční rámec. Dále jsem za tímto účelem využila učebnic určených pro takto pokročilé studenty a osobních zkušeností pedagogů ze střední školy.

Jednoznačné měřítko toho, jaké jazykové úrovně by měl dosáhnout student střední školy, není dáno. Obecně však lze za reálnou považovat úroveň B1, v některých případech – zejména pokud se student jazyku věnoval již na základní škole, úroveň B2. Podle **Evropského referenčního rámce** mají tyto úrovně následující charakteristiky:

Ústní projev:

B1 - schopnost podat jednoduchý, avšak souvislý popis, nekomplikované vyprávění; přiblížení obsahu knihy, či filmu; uvést vlastní názor; popsat neznámé slovíčko tak, aby posluchač odhalil jeho význam; napravit nedorozumění, na které posluchač upozorní; vést rozhovor o známých tématech; zasáhnout do diskuse; vyřešit většinu situací vzniklých při cestování, či v obchodech

B2 – schopnost podat jasný, rozvinutý popis, či vyprávění; uvádět argumenty a příklady; plynule se vyjadřovat bez předchozí přípravy v širokém okruhu témat; použít parafráze a opisy; opravit vlastní přeřeknutí a chyby; neomezovat se v rozsahu toho, co chce říci (např. kvůli nedostatečné znalosti gramatiky, či slovní zásoby); vést bez obtíží rozhovor s rodilými mluvčími; zasáhnout do diskuse; pokládat doplňující otázky; vyrovnat se po jazykové stránce se situací řešení určitého sporu

Písemný projev:

B1 – schopnost psát jednoduše členěné souvislé texty z okruhu známých témat; vyprávět příběh; shrnout faktografické informace

B2 – schopnost psát podrobné texty, shrnutí, argumentace; recenze filmů, knih, či her; hodnotit různé nápady

Poslech:

B1 – schopnost porozumět nejdůležitějším myšlenkám projevu i rozhovoru rodilých mluvčích (pokud hovoří ve spisovném jazyce a jejich projevy mají jasné, uspořádané členění); porozumět mnohým rozhlasovým a televizním pořadům, jež se týkají známých témat, a filmům, jejichž pochopení je do značné míry umožněno obrazem, a jejichž jazyk není složitý; poznamenat si důležité body přednášky na známé téma

B2 – schopnost porozumět živé, či vysílané řeči, a to i na neznámá témata, delší promluvě i rozvinuté argumentaci; sledovat diskusi rodilých mluvčích, či televizní zprávy, pořady i filmy (pokud jsou ve spisovném jazyce); porozumět veškerému spisovnému projevu i v hlučném prostředí, či odborné přednášce na známé téma

Čtení:

B1 – schopnost dopisovat si s přítelem; nalézt potřebné informace v kratším textu a závěry v jasné argumentaci; odhadnout význam neznámých slov, jež se vztahují ke známému oboru

B2 – schopnost pohotově porozumět přečtené korespondenci; nalézt rychle v neznámém textu nejdůležitější informace; porozumět odborným, složitým textům, které se zabývají tématy z oboru čtenáře [4]

Je tedy zřejmé, že studenti obou úrovní jsou relativně samostatní, schopní hovořit i psát o mnohých tématech, značné části promluv též porozumět. Na úrovni B1 se vyskytují mnohá omezení v podobě nutného užití spisovného jazyka, přehlednosti písemného projevu, pomalého ústního projevu. Student úrovně B2 již ovládá složitější struktury, jeho projev je komplexnější; problematické jsou pro něj idiomy, nespisovný jazyk. Pokud jsou tedy studenti obou úrovní schopni porozumět ústním i písemným projevům a mnohé projevy produkovat, znalost prostředků vyjádření minulého děje je pro ně nezbytností.

Obě kategorie studentů jsou schopny podat vyprávění, popis. Pokud se jejich projev bude týkat minulosti, musí tedy znát *le passé composé* a *l'imparfait*, v některých případech *le plus-que-parfait*. Jsou též schopni porozumět mnohým textům, což se leckdy neobejde bez znalosti *le passé simple* a *le passé antérieur*. Další společnou charakteristikou je dovednost vyjádřit pocity, pro což je nezbytností ovládnutí konjunktivu, v rámci minulých dějů *le passé du subjonctif*.

V učebnici ***Le Nouveau Sans Frontières 1, 2*** jsou prezentovány tyto časy a způsoby: *le passé composé, l'imparfait, le passé récent, le subjonctif, le plus-que-parfait, le conditionnel passé*. Tohoto pořadí výkladu jsem se držela i ve svém kurzu, pouze kapitolu *le passé du subjonctif* jsem zařadila až na úplný konec, dvě kapitoly před ní jsem věnovala výkladu *le passé simple* a *le passé antérieur* a za kapitolu *le plus-que-parfait* jsem vložila výklad týkající se nepřímé řeči.

4.3 Způsob prezentace

Vzhledem k tomu, že kurz je určen středoškolským studentům, zvolila jsem *deduktivní metodu* výuky gramatiky. Kurz by měl být používán při samostudiu, či jako doplněk výuky, lze si tedy jen těžko představit užití metody induktivní; tvoření vlastních hypotéz je

[4] Tyto charakteristiky jsou shrnutím informací na stránce http://www.msmt.cz/_DOMEK/default.asp?ARI=101945&CAI=2968.

praktičtější při frontální výuce; žáci mohou spolupracovat, chybné hypotézy může učitel okamžitě opravovat. Kurz samozřejmě může být užit i během vyučovací hodiny ve škole, poté lze během práce využít i metody induktivní, jak je naznačeno v kapitole 4.6.2.

Pro výklad gramatiky jsem zvolila češtinu a to po konzultaci s profesorkami francouzštiny, které mi na základě vlastní praxe takový výběr doporučily. Instrukce ke cvičením jsou psány ve francouzštině, neboť jsou praktickou součástí kurzu a jejich pochopení by studentům nemělo činit potíže (neobsahují neznámé termíny, ani složitá souvětí).

4.4 Charakteristika kurzu

V základní nabídce kurzů v e-amosu jsem si vybrala typ *medium*. Takový kurz umožňuje snadnou registraci studentů, možnost samostatného výběru probírané látky, vložení závěrečného testu – typu abc, abcd, či pomocí e-mailu. Registrace je poměrně rychlá a nezávislá na skutečnosti, zda student má, či nemá vlastní e-mailovou adresu. Možnost samostatného výběru látky považuji za důležitou, protože kurz je určen všem středoškolským studentům, měli by tedy mít možnost vybrat si k prostudování právě to, co jim dělá obtíže, namísto povinného procházení všech kapitol. Pro závěrečný test jsem zvolila typ abc, u kterého odpadá nutnost opravování studentových odpovědí (to je prací systému), což šetří čas nejen učitelům, ale i studentům, neboť se jim dostává rychlé odezvy na jejich práci. Typ abcd má stejné charakteristiky, avšak v rámci výběru vhodného slovesného tvaru, či času, je tvoření čtyř možností poměrně problematické.

Kurz svou formou připomíná strukturu větvenou, avšak pouze na základě studentova rozhodnutí, a ne svým naprogramováním. Využívá též několik médií (úryvky z časopisu, využití hudebního klipu a ukázky z filmu, obrázky), avšak namísto vytvoření vlastních záznamů, byly použity pouze odkazy na internetové stránky, které je obsahují. Z hlediska složek kurzu můžeme za distribuční kanál označit Internet, za poskytovatele potřebného rozhraní systém e-amos.

4.5 Použití kurzu v praxi

Kurz *le Passé en français* jsem zařadila do výuky během souvislé pedagogické praxe. Vykonávala jsem ji na Gymnáziu Ústí nad Orlicí. Francouzštinu jsem vyučovala ve čtyřech třídách; kurz jsem však použila pouze ve dvou, které již měly v hodinách zahrnutou výuku minulých časů – a to ve 2.A a 6.B. Obě navštěvovali stejně staří studenti, avšak ve 2.A ti, kteří nastoupili ke čtyřletému studiu a v 6.B studenti, kteří nastoupili k osmiletému studiu. V 6.B byli studenti pokročilejší, neboť se francouzštině věnovali již čtvrtým rokem, ve 2.A to byli studující druhým rokem. Úroveň jejich znalostí byla tedy rozdílná; každá třída se věnovala též jiné problematice minulých časů – ve 2.A studenti znali pouze *le passé composé*, jehož tvoření jim však dělalo potíže, v 6.B studenti probrali rozdíly v užívání *le passé composé* a *l'imparfait*, avšak i oni měli s danou látkou problémy. S oběma třídami jsem pracovala obdobně. Nejdříve jsem studentům předložila během hodiny pretest (viz příloha č. 1 a 2), a to bez předchozího upozornění; poté dostali za úkol v rámci domácího samostudia kurz navštívit, projít si informace, které se týkají dané problematiky a zaslat mi pomocí e-mailu vypracované úlohy, jež se v příslušných kapitolách vyskytují.

Porovnání výsledků testů ve třídě 6.B

Testy pro třídu 6.B byly zaměřeny na dosazování sloves ve vhodném tvaru – *le passé composé* nebo *l'imparfait*. Při opravování jsem se soustředila na užití správného času, pravopisné chyby ve tvarech nejsou v průměru započítány. Možná užití těchto časů jsem rozdělila do několika kategorií; ke každé z nich je uvedeno procento úspěšnosti (Např. v kategorii užití *l'imparfait* je výsledný průměr 69,4%. Toto číslo jsem získala po sečtení všech případů takového užití *l'imparfait*, jež se v testu vyskytují – tento součet jsem vynásobila počtem studentů, kteří test psali. V rámci výsledných 108 případech užití *l'imparfait* jsem vyhodnotila 75 odpovědí jako správné. Těchto 75 odpovědí představuje 69,4% ze 108 možných. Tímto způsobem jsem vypočítávala úspěšnost i u ostatních kategorií.), následuje celkový průměr. Pretest psalo 12 studentů, úlohy v kurzu vypracovalo 13 žáků. V závorce jsou uvedeny výsledky bez žáka, který nepsal pretest.

kategorie	výsledky **pretestu**	výsledky **úloh v kurzu**
užití *l'imparfait* – pro popis situace, prostředí, ... a popis dvou souběžných dějů	69,4% - 75/108	88,5% - 115/130 (88,3% - 106/120)
užití *le passé composé* – pro jednorázové děje a jejich výčet	46,9% - 45/96	66,6% - 104/156 (66,6% - 96/144)
užití *l'imparfait* pro popis pozadí jednorázového děje vyjádřeného v *le passé composé*	38,1% - 32/84	73,1% - 57/78 (72,2% - 52/72)
celkový průměr	52,7% - 152/288	75,8% - 276/364 (75,6% - 254/336)

Porovnání výsledků testů ve třídě 2.A

Testy ve 2.A psalo 13 studentů. Stejně jako v 6.B i zde jsem výsledky úloh, které se zaměřovaly na tvoření tvarů *le passé composé*, rozdělila do několika kategorií. Studenti nerozhodovali o užití času, jejich úkolem bylo tvoření správných tvarů se správným pořadím jednotlivých složek, což jsem hodnotila. Do průměru jsem nezapočítávala chyby ve shodě příčetí minulého s předmětem, neboť tuto látku studenti ještě neprobírali. V hodnocení úloh v kurzu není započítáno cvičení tykající se trpného rodu, neboť ten byl také látkou neznámou.

kategorie	výsledky **pretestu**	výsledky **úloh v kurzu**
oznamovací věta kladná bez užití osobních zájmen 3. a 4. pádu	63,25 % - 74/117	92,5% - 373/403
záporná oznamovací věta	84,6% - 11/13	53,8% - 21/39
umístění osobních zájmen 3. a 4. pádu	20,9% - 19/91	56,4% - 44/78
shoda příčestí minulého	53,8% - 21/39	73,1% - 57/78
věta tázací	80% - 52/65	84,6% - 77/91
celkový průměr	54,46% - 177/325	83% - 572/689

Z výše uvedeného přehledu je zřejmé, že se většina studentů v dané problematice zlepšila. Je pravděpodobné, že při vypracovávání úloh v kurzu mnozí studenti využily možnosti nahlížet do výkladu příslušné látky, avšak i takovéto tvoření je přínosné, neboť výsledky cvičení k dispozici neměli. Na druhou stranu studenti nejsou zvyklí na takovýto způsob práce, bylo tedy poměrně problematické přimět je k vypracování úkolu. Pro učitele, který by chtěl využívat počítače a Internet ve své výuce by bylo nezbytností pracovat se žáky takovým způsobem průběžně, aby si na tento typ studia zvykli, přistupovali k němu zodpovědně.

Ve třídě 6.B jsem měla možnost dát studentům po vypracování úloh v kurzu dotazník určený k jeho ohodnocení (viz příloha 3). Jejich odpovědi jsem zpracovala v následující tabulce.

otázka	odpovědi
Pomohl vám kurz ujasnit si problematiku *le passé composé / l'imparfait* ?	1 bod udělili 4 studenti 2 body - 9 studentů
Má přehledné / nepřehledné uspořádání ?	1 bod – 10 studentů 3 body – 3 studenti
Je látka vysvětlena jasně / nejasně ?	1 bod – 10 studentů 2 body – 3 studenti
Je práce s ním jednoduchá / obtížná ?	1 bod – 6 studentů 2 body – 6 studentů 3 body – 1 student
Myslíte, že ve cvičeních jste si dobře / špatně procvičili danou látku ?	1 bod – 5 studentů 2 body – 6 studentů 3 body – 2 studenti
Co se vám v kurzu líbilo ?	10 studentů kladně ohodnotilo způsob vysvětlení látky. 5 studentům se líbilo grafické zpracování. 2 studenti zmínili odkaz na stránky www.leconjugueur.com/frconjonline.php.
Co se vám nelíbilo ? Co by bylo dobré změnit ?	2 studentky měly problém se slovní zásobou v kurzu obsaženou. 1 studentka postrádala klíč ke cvičením. 3 studenti měli problém s nalezením testu.
Umíte si představit zařazení výuky pomocí počítačů, Internetu do školních osnov ? Myslíte, že by jste byli schopni tak pracovat ?	7 studentů by užití počítačů a Internetu během školní výuky uvítalo. 5 studentů by takovou výuku sice uvítalo, ale pouze za předpokladu, že by byla pouhým doplňkem výuky klasické; důležitý je pro ně osobní kontakt. 1 student by takovým způsobem pracovat nechtěl.

Myslím, že použití kurzu v praxi bylo poměrně úspěšné. Studenti se v probírané látce zlepšili a kurz ohodnotili spíše kladně. Ve své vlastní pedagogické praxi bych tento způsob výuky tedy chtěla využívat; jsem si však vědoma problémů, které se takovému způsobu staví do cesty – malé technické vybavenosti škol, v některých případech též domacností, nedostatečné motivovanosti některých studentů. I přes tyto překážky je však taková výuka přínosem, novým impulzem, novým motivačním prvkem.

4.6 Podrobný popis kurzu

4.6.1 Možnosti použití kurzu

S kurzem *le Passé en français* lze pracovat v rámci vyučovací hodiny namísto tištěných materiálů, či formou samostudia, jež je doplňkem školní výuky. Učitel může zadáním samostudia v kurzu nahradit svou absenci, případně zadat prostudování určitých pasáží, či vypracování některých úloh. Kurz sám nenabízí možnost zasílání výsledků cvičení pomocí e-mailu, avšak i tak lze jejich vypracování takto zadat. Pro studenty, kterým by taková práce činila potíže, se nabízí možnost vytisknutí cvičení. Kurz se specializuje na možnosti vyjádření minulosti ve francouzštině, musí být tedy použit pouze jako doplněk v rámci další výuky; na druhou stranu svým rozsahem umožňuje použití dlouhodobé, prolínající se celým středoškolským studiem.

Svou výhodu oproti učebnicím má kurz v přehledné struktuře, snadné orientaci, možnosti využití odkazů na různé internetové stránky zabývající se problematikou francouzské gramatiky. Všem studentům se dostává rovnocenného vysvětlení.

4.6.2 Obsah kurzu

Kurz je rozčleněn do jedenácti lekcí: *Le passé composé, Le complément circonstanciel de temps, L'imparfait, Le passé composé x L'imparfait, Le passé récent, Le plus-que-parfait, Le discours rapporté, Le conditionnel passé, Le passé simple, Le passé antérieur, Le passé du subjonctif.* Na začátku kurzu se nachází jeho stručný popis, který slouží jako informace pro studenty; na samém konci jsou odkazy na internetové stránky a závěrečný test.

Cílem kurzu je vybavit studenty výše uvedené jazykové úrovně znalostmi prostředků vyjádření minulého děje tak, aby jim porozumění, ani vlastní produkce nečinila potíže.

4.6.2.1 Minulý čas složený - Le passé composé

Obsah lekce: tvoření minulého času složeného – příčestí minulé sloves pravidelných a nepravidelných, užití pomocných sloves *avoir* a *être*, shoda příčestí minulého s podmětem a

předmětem, postavení osobních zájmen třetího a čtvrtého pádu, věta záporná, věta tázací, rod trpný

Výchozí dovednosti: tvary sloves *avoir* a *être* v přítomném čase

Kapitola 1 – str. 1 – Pro povzbuzení motivace se na začátku kapitoly nachází navození vzorové situace doplněné obrázkem. Má za úkol ukázat studentům příklad konkrétního použití probírané látky. V případě, že bude kurz použit během vyučovací hodiny ve škole, je možné studenty vybídnout k popisu obrázku, k tomu, aby sami nejprve rozhodli, co znázorňuje. Pod obrázkem je stručné shrnutí dosavadních znalostí, které jsou nezbytným předpokladem pro zvládnutí následující látky – tvary sloves *avoir* a *être* v přítomném čase prostém. Studenti, kteří si nejsou těmito tvary jistí, mohou využít odkazů na jejich procvičení. Pak již následuje přehled tvoření příčestí minulého u pravidelných sloves, pod nímž se nachází první drilové cvičení – studenti tvoří tvary *le passé composé* od daných sloves, měli by si tedy upevnit znalost koncovek příčestí minulého; v těchto prvních větách také uvidí konkrétní užití minulého času složeného.

Řešení cvičení:

I. *I. – nous avons déjà réservé, II. – j'ai rendu, III. – tu as loué, IV. – il a guéri, V. – vous l'avez perdu, VI. – les ouvriers l'ont démoli, VII. – les enfants ont rangé, VIII. – j'ai fini, IX. – les soldats ont défendu*

Kapitola 2 – str. 2 – Ve druhé kapitole se nachází přehled tvoření příčestí minulého u sloves nepravidelných. Studenty je však dobré upozornit, že vzhledem k množství těchto tvarů, je nutné se je naučit u každého slovesa zpaměti. Studenty můžeme vybídnout, aby k jednotlivým kategoriím (dle koncovek) nacházeli další slovesa. Tvary si mohou najít sami pomocí odkazu. V dolní části stránky je další drilové cvičení, v němž studenti pouze doplňují tvary daných sloves.

Řešení cvičení:

II. *I. ont fait, ont mangé + e), II. a réussi + d), III. j'ai conduit + a), IV. + g) a produit, V. avez dit + b), VI. ont ouvert + h) ont vu, VII. as lu + f)*

Kapitola 3 – str. 3 – V prvních dvou kapitolách se studenti seznámili s tvořením příčestí minulého u sloves, jež jako pomocné využívají sloveso *avoir*. V této kapitole se nachází vysvětlení užití pomocného slovesa *être*. Pokud studenti významy prezentovaných sloves (jež

vyžadují užití *être*) sami neznají, mohou je odhadnout pomocí obrázků. Obrázky též podporují uvědomění si významu pohybu těchto sloves. K procvičení může v hodině posloužit pantomima – jeden student předvede určitou činnost, druhý řekne, co jeho spolužák dělal. S užitím slovesa *être* je neoddělitelně spjata shoda příčestí minulého, proto se nachází ve stejné kapitole. Studenti si mohou příkladové věty nejprve sami prohlédnout a pokusit se najít pravidlo. Při domácím studiu budou jistě postupovat metodou deduktivní, uvědomění si pravidla pak dopomůže grafická úprava. Cvičení číslo tři podporuje porozumění daným větám, studenti vybírají správné sloveso, ve třech případech se musí též rozhodnou, zda ho užít jako tranzitivní, či ne. Dané věty je vhodné si přeložit.

Řešení cvičení:

III. *I. as lavé, II. êtes allés, III. se sont promenés, IV. avons nagé, V. j'ai levé, VI. est revenue, VII. t'es lavé, j'ai pris, VIII. me suis levée, IX. ont promené, X. j'ai dansé*

Kapitola 4 – str. 4 – Tato kapitola se věnuje umístění osobních zájmen třetího a čtvrtého pádu ve větách se slovesem v *le passé composé*. Studenty můžeme upozornit, že postavení zůstává stejné jako u přítomného času, avšak nesmíme opomenout zdůraznit, že pomocné a plnovýznamové sloveso vnímáme z tohoto hlediska jako jeden celek. Ve cvičení číslo čtyři studenti nahrazují podtržené výrazy vhodnými zájmeny, uvědomí si tak nejen jejich umístění, ale i význam.

Řešení cvičení:

IV. *I. Je l'ai acheté., II. Monique me l'a montrée., III. Nous le lui avons choisi., IV. Ce chapeau m'a plu., V. Il a fallu l'informer de cette réunion., VI. Je l'ai regardée marcher à l'école.*

Kapitola 5 – str. 5 – Pátá kapitola se věnuje tvoření záporných vět, otázek a trpného rodu, v příkladech jsou pak prezentovány možné kombinace – např: záporná otázka. Pokud s kurzem pracujeme při hodině, můžeme studenty vybídnout, aby se dané tvary pokusili sami vytvořit. U trpného rodu je vhodné jim připomenout pravidla shody příčestí minulého. Cvičení V,VI a VII jsou založena na transformaci daných vět; cvičení sedmé je částečně volné – studenti dané věty doplňují za použití vlastních nápadů.

Řešení cvičení:

V. *I. As-tu rencontré Olivier?, II. A-t-elle répondu à toutes les questions?, III. Ont-ils parlé avec leur professeur?*

VI. *I. La fenêtre a été cassée., II. Le problème n'a pas été résolu., III. Cette maison a été construite par l'entreprise de mon oncle.*

VII. *I. Non, vous n'avez pas invité Gérard à passer une soirée avec nous, (vous ne l'aimez pas)., II. Non, tu n'as pas voulu m'acheter de cadeau, (tu ne me donnes jamais rien)., III. Non, les montagnes ne se sont pas couvertes de la neige, (ce n'était qu'un bobard de la presse).*

Str. 6 – Na poslední straně se nachází závěrečné cvičení. Klade důraz na porozumění, studenti sami musí najít vhodná slovesa k doplnění.

Řešení cvičení:

VIII. *I. j'ai acheté, II. j'ai pris, III. a écrit, IV. est né, est mort, V. avons vendu, VI. ont entendus, VII. vous êtes réveillés, VIII. sont partis, IX. j'ai visité, X. a lu*

4.6.2.2 Příslovečné určení času - Le complément circonstanciel de temps

Obsah lekce: vyjádření příslovečného určení času příslovcem, větou, podstatným jménem; užití minulého infinitivu, použití předložek pro vyjádření času

Tato lekce obsahuje pouze jednu kapitolu. Studentům může sloužit během celé doby studia v kurzu, je těsně spojena s ostatními lekcemi. Její charakter je informační, použití prezentovaných výrazů mohou studenti sledovat v dalších lekcích.

4.6.2.3 Imperfektum - L´imparfait

Obsah lekce: tvoření imperfekta – pravidelné a nepravidelné tvary, záporná věta, tázací věta, trpný rod

Výchozí dovednosti: tvary pravidelných a nepravidelných sloves v přítomném čase

Kapitola 1 – str. 1 – Stejně jako v lekci *le passé composé*, i zde se na začátku nachází obrázek znázorňující popisovanou situaci, jež prezentuje možné užití *l'imparfait* v praxi. Tematicky jsou obě situace spjaty; studentů se tedy můžeme zeptat, jak daný příběh

kračuje. Následuje zopakování tvarů sloves v přítomném čase, ke kterému lze využít lkazu, výklad tvoření *l'imparfait* a první, čistě drilové cvičení. Studentům můžeme zadat, ať oří tvary od dalších sloves, které v příkladu a cvičení nejsou uvedena. Můžeme s nimi takto ·ocvičit všechna dosud probíraná slovesa, či alespoň nepravidelná. Drilem se jejich znalost pevní.

ešení cvičení:

. *il battait, vous battiez ; il traduisait, ils traduisaient ; tu devais, nous devions ; tu onnaissais, vous connaissiez ; je buvais, nous buvions ; je faisais, nous faisions ; il voyait, ils 'oyaient ; je savais, vous saviez ; il disait, vous disiez ; tu lisais, ils lisaient*

Kapitola 2 – str. 2 – V další kapitole je vyloženo tvoření záporných vět, otázek a trpného rodu. Narozdíl od *le passé composé*, tvar *l'imparfait* neobsahuje pomocné sloveso, slovosled ve větě je tedy stejný jako v čase přítomném. Když si toto studenti uvědomí, tvoření těchto forem by jim nemělo činit potíže. U trpného rodu by měli být upozorněni na shodu příčestí minulého. Následují tři cvičení založená na transformaci daných vět. U prvního můžeme studenty podpořit k doplnění vět vlastními nápady.

Řešení cvičení:

II. *I. Non, il ne faisait pas beau., II. Non, je n'étais pas à l'école la semaine dernière., III. Non, nous ne nous sentions pas mal.*

III. *I. Tu étais au travail toute la journée?, II. Il n'écoutait pas?, III. Devaient-ils revenir chez eux?*

IV. *I. La ville était envahie., II. Les chambres étaient peintes vertes., III. Jeanne d'Arc était brûlée vive en 1431.*

Str. 3 – V posledním doplňovacím cvičení studenti vybírají z nabízených sloves vždy jedno vhodné pro danou větu. Je dobré je upozornit, aby si všímali konkrétních příkladů užití *l'imparfait*, jež jim toto cvičení prezentuje.

Řešení cvičení:

V. *I. j'allais, II. avait, III. parlait, comprenions, IV. partiez, V. étiez, VI. choisissaient, VII. préparaient, regardaient, VIII. obtenait, IX. dormais*

4.6.2.4 Le passé composé x L´imparfait

Obsah lekce: vysvětlení užití minulého času složeného a imperfekta; rozdíly mezi nimi

Výchozí dovednosti: tvoření minulého času složeného a imperfekta, způsoby vyjádření příslovečného určení času

Kapitola 1 – str. 1 – V této lekci se studenti dozví, kdy a jak užít tvary *le passé composé* a *l´imparfait*. Některé případy jsou charakteristické čistě pro *le passé composé*, jiné pro *l´imparfait*; některé typy užití jsou problematické, neboť rozdíl mezi nimi je minimální – ve výkladu jsou postaveny proti sobě. Studenti by se mohli sami nejdříve pokusit najít odlišnosti, při domácím studiu jim k naučení se dopomůže přehledná forma. Můžeme jim například zadat úkol v podobě vytvoření vět, které se budou lišit jen v drobnostech, jež rozliší užití *le passé composé*, či *l´imparfait*. (např.: *J´ai vu Pierre ce matin. x Je voyais Pierre chaque matin.*) Studenti se mohou též vrátit k lekci věnované příslovečnému určení času a společně s učitelem vybrat možnosti jeho vyjádření, jež se hodí pro *le passé composé*, či *l´imparfait*.

Str. 2 – Cvičení v této části jsou zaměřena na porozumění; v prvním z nich studenti vybírají vhodné sloveso, ve druhém spojují části vět. V obou případech se rozhodují, zda sloveso užít ve tvaru *le passé composé*, či *l´imparfait*. Třetí cvičení ilustruje užití těchto časů v literárním textu. Učitel může studentům sám poskytnou potřebný text, nebo je vybídnout, aby si ho sami obstarali. Cvičení může být též propojeno s výukou francouzské literatury; žáci mohou dostat za úkol přečíst si celou knihu.

Řešení cvičení:

I. *I. sont partis, II. prenait, III. mouraient, IV. a reçu, V. a attendu, VI. battaient, VII. a due, VIII. faisions, IX. étions, X. je te l'ai dit, XI. nous nous sommes assis, XII. répondait, est venue, XIII. regardait, aimait, XIV. étaient, jouaient, XV. suis allé, n'y avait*

II. *I. étaient + e) croyaient, II. + c) a promis, III. as vidé + i), IV. j'avais + g) j'ai écrit, V. montait + d) a vu, VI. était + a) écrivait, VII. as bien dormi + f), VIII. + b) avons visité, avons fait, IX. ont disparu + h), X. + j) a appris*

4.6.2.5 Blízký minulý čas - Le passé récent

Obsah lekce: tvoření blízkého minulého času – věta záporná, otázka, postavení osobních zájmen třetího a čtvrtého pádu; vysvětlení užití tohoto času
Výchozí dovednosti: tvary slovesa *venir* v přítomném čase

Kapitola 1 – str. 1 – Problematika tohoto času je navozena použitím obrázku a popisného textu, jež poskytují příklad použití v praxi. Následuje zopakování tvarů slovesa *venir* v přítomném čase, doplněné odkazem na cvičení. Poté je vysvětleno tvoření času *le passé récent*. Během vyučovací hodiny můžeme jeho formu procvičit např. pomocí pantomimy – jeden žák předstoupí před tabuli a předvede nějakou činnost, druhý pak okomentuje, co jeho spolužák „právě udělal". Tento čas není z hlediska tvoření obtížný, proto již první cvičení vyžaduje porozumění studentů – do každé věty musí doplnit nejen vhodné sloveso, ale i chybějící část – obojí vybírají z nabídnutých možností.

Řešení cvičení:

I. *I. viens de finir le livre Le Père Goriot, II. viens de faire une grande faute, III. vient d'accoucher son premier enfant, IV. venons de voir Charlotte, V. venez de passer notre maison, VI. viennent de s'asseoir. Laissez-les se reposer.*

Kapitola 2 – str. 2 – Druhá kapitola této lekce je zaměřena na tvoření záporných vět, otázek a postavení osobních zájmen. Cvičení číslo dva může být ve třídě použito při zachování dialogického charakteru, žáci mohou pracovat ve dvojicích. Za použití chatu by to bylo možné i během domácí přípravy.

Řešení cvičení:

II. *I. Christine, vient-elle de sortir avec Lucien? Non, elle ne vient pas de sortir, (elle est chez elle)., II. Viennent-ils d'offrir un emploi à vous? Non, ils ne viennent pas de m'offrir un emploi, (ils veulent quelqu'un d'autre)., III. Venez-vous de punir votre fille? Non, nous ne venons pas de la punir, (nous ne le faisons jamais).*

Kapitola 3 - str. 3 – V této kapitole je uvedeno, kdy se tento čas užívá, avšak pro studenty to bude spíše pouhé potvrzení jejich hypotéz, které si jistě během předchozího studia vytvořili. Výběr aktivit ve cvičení číslo tři je pouze ilustrační. Studenti mohou samozřejmě použít své vlastní nápady.

4.6.2.6 Předminulý čas - Le plus-que-parfait

Obsah lekce: tvoření tvarů předminulého času, věta záporná, otázka, trpný rod, postavení osobních zájmen třetího a čtvrtého pádu; pravidla užití předminulého času

Výchozí dovednosti: tvoření a užití minulého času složeného a imperfekta

Kapitola 1 – str. 1 – V této lekci pokračuje sada obrázků určená pro trojici časů *le passé composé*, *l'imparfait* a *le plus-que-parfait*. Studenti si mohou předchozí obrázky zpětně prohlédnout a říci, jak se podle nich situace vyvíjela dál; při samostudiu jim pomůže úvodní text, který stejně jako v předchozích lekcích prezentuje konkrétní situaci, ve které by bylo vhodné použít probíraný čas. V rámci opakování potřebných znalostí se studenti mohou vrátit do lekce věnované *l'imparfait*. Pod vysvětlením tvoření času *le plus-que-parfait* se nachází odkaz na stránky, kde si mohou prohlídnout tvary všech sloves. V prvním cvičení by se měli studenti držet poskytnutého vzoru (*d'abord - puis*).

Řešení cvičení:

I. *I. Nous avions d'abord lu le livre et puis, à l'école, nous avons parlé de son contenu., II. Elle avait d'abord passé son examen et puis, elle nous a envoyé un message., III. Vous étiez d'abord venus et puis, nous avons déjeuné ensemble. IV. J'avais d'abord téléphoné à mes grands-parents et puis, ils sont venus me voir., V. J'étais d'abord monté dans ma chambre et puis, j'ai fait mes devoirs.*

Kapitola 2 – str. 2 – Tato kapitola se věnuje tvoření záporných vět, otázek, trpného rodu a postavení osobních zájmen třetího a čtvrtého pádu. Studentům by mohlo pomoci upozornění, že pravidla jsou stejná jako u *le passé composé*. Ve druhém cvičení se seznámí s užitím *le plus-que-parfait* – jasnou formou je tu naznačeno, že tento čas užíváme, pokud hovoříme o minulém ději, jenž předcházel jinému minulému ději. Stejně je tomu i v dalších dvou cvičeních. Po prvních čtyřech cvičeních již tedy mohou navrhnout vlastní hypotézy týkající se užití tohoto času.

Řešení cvičení:

II. *I. Marie n'a rien acheté parce qu'elle avait perdu son porte-monnaie., II. Charlotte était fâchée avec Bertrand parce qu'il n'était pas arrivé au rendez-vous., III. Tout le monde était surpris quand les Villegas sont venus au mariage parce que personne ne les avait pas invités.*

III. *I. Est-ce que les médecins s'étaient mis en grève?, II. Quelqu'un te l'avait expliquée?, III. Aviez-vous fini la traduction?*

IV. *I. avait été cambriolée, II. avait été écrit, III. aviez été trompés*

Kapitola 3 – str. 3 - V této kapitole si své hypotézy mohou ověřit a užití *le plus-que-parfait* procvičit v několika cvičeních. Ve cvičeních V, VI a VII se musí sami rozhodnout, jaký čas použijí – *le passé composé*, *l'imparfait*, či *le plus-que-parfait*. U cvičení VI by bylo vhodné studenty upozornit, že v závorkách nabídnuté pořadí slov je platné i pro výslednou větu, nemusí ale vždy odpovídat chronologickému pořadí dějů ve skutečnosti. Cvičení VIII je poslechové, při domácí práci si studenti mohou sami prostudovat informace o Céline Dion; ve vyučovací hodině se může učitel zeptat, co o ní studenti vědí, poskytnout jim materiály, či je vybídnout k vlastnímu nalezení takových informací, napsání referátu.

Řešení cvičení:

V. *I. avait été malade, était en pleine forme, II. était aussi allée, sommes rencontrés, III. sommes arrivés au théâtre, avait déjà commencé, ne pouvions pas entrer dans la salle, IV. m'ennuyais, suis allé, j'avais déjà vu, V. j'avais achetée, était, j'ai dû, VI. n'avais pas parlé, suis allé, VII. m'étais préparée, était, j'ai échoué, VIII. avait été invité par Marie, suis allée*

VI. *I. Il m'avait menti mais il s'est excusé et je lui ai pardonné., II. Jacques ne pouvait pas dormir; il avait bu trop de café., III. Elle avait lu tout le livre et le soir, elle nous a raconté le contenu., IV. Comme la jeune fille, je visitais le théâtre presque chaque mois., V. Michèle avait dormi toute la nuit mais quand elle s'est réveillée, elle se sentait fatiguée., VI. Nous dormions quand un voleur est entré dans notre maison.*

VII. *I. es allé, suis allé, (je ne l'avais pas connu), II. nous sommes réveillés, (avions bu trop d'alcool), III. j'ai rencontré, (avait fait du jogging), IV. (était sorti dans un bar presque chaque soir), V. j'ai cherché, (étaient allés au bord de la mer pour y passer les vacances), VI. est venue, (m'avait déjà conduit chez nous), VII. était, s'était souvent disputé, (étaient en colère contre lui)*

VIII. *Tvary příčestí minulého a minulé časy se nacházejí na začátku písně:*

Dans mes absences, parfois, sans doute
J'aurais pu m'éloigner
Comme si j'avais perdu ma route
Comme si j'avais changé
Alors j'ai quelques mots tendresse
Juste pour le dire

Je ne vous oublie pas, non, jamais
Vous êtes au creux de moi
Dans ma vie, dans tout ce que je fais
Mes premiers amours
Mes premiers rêves sont venus avec vous
C'est notre histoire à nous

Kompletní text písně lze najít na stránce: http://www.celinedion.com/

4.6.2.7 Nepřímá řeč - Le discours rapporté

Obsah lekce: pravidla změn slovesných časů, příslovcí a přídavných jmen v řeči nepřímé

Výchozí dovednosti: imperfektum, čas předminulý, čas minulý jednoduchý, podmiňovací způsob přítomný, podmiňovací způsob minulý

Kapitola 1 – str. 1 – Výuku můžeme opět zahájit použitím obrázku - studenti se pokusí sami odhadnout, o čem si dívky povídají. Následně by mělo dojít k zopakování slovesných časů, které studenti znají. Za tímto účelem můžeme použít cvičení z předchozích lekcí. V dále uvedeném přehledu by se studenti měli soustředit pouze na ta pravidla, jež se týkají již známých slovesných časů, k ostatním se mohou kdykoli vrátit. Studenti si mohou formu procvičit společně – jeden z nich vysloví libovolnou větu a druhý ji po něm zopakuje za použití pravidel souslednosti časové – takové cvičení lze provést též prostřednictvím chatu.

Str. 2 – První cvičení tématicky navazuje na úvodní obrázek, studenti mohou též použít vlastní věty o tom, co kde o známých osobnostech četli, či slyšeli. Druhé cvičení by měli odevzdat v písemné podobě. Třetí cvičení je cvičením poslechovým. Než studenti začnou poslouchat, můžeme se zeptat, zda znají film *Les Poupées Russes – Erasmus 2*, o čem je, zda se jim líbil, apod. Pokud má učitel dostatek času a potřebné vybavení, mohl by ho studentům v další hodině pustit. V rámci samostudia mohou být studenti vybídnuti k jeho shlédnutí, napsání recenze a jejího zaslání pomocí e-mailu.

Řešení cvičení:

I. *I. A.J. allait avoir les jumeaux avec B.P., II. M.D. et C.Z.J. avaient passé une belle journée près de la mer avec leurs enfants., III. D.M. et A.K. avaient été à la télé., IV. si T.C. voulait se marier avec K.H., V. R.K. avait quitté Iva., VI. P.H. avait commencé à chanter et qu'elle était d'abord allée se reposer au bord de la mer., VII. H.H. venait de revenir de Cuba., VIII. quelle fille avait gagné la compétition de beauté., IX. A.H. avait changé après son succès dans la compétition., X. E.A. avait dit la vérité, qu'elle avait travaillé en Amérique.*

II. možné řešení: *Roman Polanski a raconté qu'il avait commencé à penser sérieusement aux petits mais qu'il avait cherché un sujet en vain. Emmanuelle a demandé pourquoi il n'adaptait pas le livre Oliver Twist. Il a rétorqué que cela avait déjà été fait pas très longtemps auparavant mais elle a demandé quand et il s'est aperçu que l'adaptation musicale datait de 1968. Il a dit qu'il avait alors décidé de dire oui. Il a expliqué que quand on faisait un film pour ses enfants, on le faisait également pour celui qu'on avait été. Il a déclaré que compte tenu de son enfance, il pouvait davantage s'identifier à Oliver Twist qu'un gosse de riche ou qu'un fils à papa.*

III. *Xavier a dit: „Je repensais à toutes les filles que j'avais connues, avec qui j'avais couché, ou même que j'avais seulement désirées. Je me suis dit qu'elles étaient comme des poupées russes. On est curieux de savoir qui sera la dernière."*

Xavier a dit qu'il avait repensé à toutes les filles qu'il avait connues, avec qui il avait couché, ou même qu'il avait seulement désirées. Il s'est dit qu'elles avaient été comme des poupées russes. Il a expliqué qu'on était curieux de savoir qui serait la dernière.

4.6.2.8 Podmiňovací způsob minulý - Le conditionnel passé

Obsah lekce: způsob tvoření a pravidla užití minulého podmiňovacího způsobu, věta záporná, otázka, trpný rod; vedlejší věta podmínková reálná, možná a nereálná

Výchozí dovednosti: tvoření a užití přítomného podmiňovacího způsobu

Kapitola 1 - str. 1 – Tato první kapitola je věnována minulému způsobu podmiňovacímu; i zde je nejdříve navozena ilustrační situace, jež má vzbudit pozornost a studenty motivovat. Následuje shrnutí potřebných dovedností – v tomto případě tvary sloves *avoir* a *être* v podmiňovacím způsobu přítomném a připomenutí základních charakteristik podmiňovacího způsobu. K jeho procvičení můžeme využít rozhovoru - studenti mohou říkat, co by dělali, kdyby nebyli ve škole. Dále je vysvětleno tvoření záporných vět, otázek, trpného rodu a základního užití již konkrétně minulého kondicionálu. K prvnímu procvičení můžeme použít obdobné ústní cvičení jako u přítomného kondicionálu – studenti mohou říkat, co by bývali byli dělali minulý týden, včera, ... , pokud by nebyli ve škole. Při obou těchto cvičeních však musí používat pouze hlavní věty. Otázka je sice položena formou souvětí, ale to je tématem další kapitoly.

Str. 2 – První dvě cvičení jsou obdobná – v obou studenti doplňují sloveso ve tvaru minulého kondicionálu, ve třetím cvičení mohou zvolit též *le passé composé* a *l'imparfait*. Bylo by proto dobré před jeho vypracováním stručně zopakovat tyto dva časy.

Řešení cvičení:

I. *I. J'aurais passé, même sans ton aide, II. seraient allés, mais ils l'ont oubliée, III. auriez pris, même sans permission, IV. serais parti, Je suis heureuse que tu aies changé d'avis., V. aurions mis la table, maman.*

II. *I.d)+ne se serait pas passé, II.b)+n'aurais jamais trouvé, III.f)+n'aurait pas oublié, IV.c)+seriez-vous venus, V.a)+n'aurait jamais été organisée, VI. Auriez-vous été choqués+e)*

III. *Aujourd'hui, Paul s'est réveillé tard. Si non, il aurait quitté sa maison plus tôt et il n'aurait pas manqué le bus. Son bureau a commencé à travailler mais il n'était pas là. S'il n'avait pas manqué le bus, il ne serait pas arrivé au travail en retard et son employeur n'aurait pas été fâché avec lui.*

Kapitola 2 – str. 3 – Na této straně se nachází vysvětlení problematiky podmínkových vět – reálných, možných i nereálných. Vhodné by bylo zopakovat časy *l'imparfait* a *le plus-que-parfait*, či alespoň jejich tvary (můžeme použít cvičení z předchozích lekcí), dále *le futur simple* a rozkazovací způsob. Prvotní procvičení může proběhnout formou samostatné práce – studenti sami vymyslí tři souvětí týkající se jejich vlastních životů, posléze jejich práci zkontrolujeme.

Str. 4 – První cvičení je ryze doplňovací, v souvětí je vždy jeden slovesný tvar dán, druhý musí studenti vhodně doplnit. Druhé cvičení je proveditelné pouze během výuky; při samostudiu za použití chatu. V závislosti na větách svých spolužáků, studenti tvoří souvětí.

Řešení cvičení:

I. *I. j'étais, II. avait eu, III. rendrons, IV. n'avais pas fait, V. savait, VI. Faites, VII. n'étions pas allés, VIII. envoyaient, IX. êtes, X. vous téléphonerions, XI. aurais reçu, XII. pourrions, XIII. aurais été, XIV. ne riais pas, XV. avions vu*

6.2.9 Čas minulý jednoduchý - Le passé simple

Obsah lekce: tvoření minulého času jednoduchého u sloves pravidelných a nepravidelných, věta záporná, otázka, trpný rod, postavení osobních zájmen třetího a čtvrtého pádu; užití tohoto času

Výchozí dovednosti: minulý čas složený a imperfektum

Kapitola 1 - str. 1 – Úvodní ilustrační situace je doprovázena obrázkem, na který se opět můžeme studentů zeptat – co člověk na obrázku dělá, jak se cítí, proč se tak asi cítí, apod. V první kapitole se studenti naučí tvořit tvary *le passé simple* pravidelných sloves; je nutné je upozornit, že u nepravidelných sloves se je budou muset naučit zpaměti. Na první stránce též najdou pět prvních cvičení, ve kterých si procvičí rozpoznávání takových tvarů, i jejich tvoření.

Řešení cvičení:

I. trouver, donner, II. apporter, III. rester, IV. décider

I. j'oubliai, II. entrâmes, III. réserva, IV. chantâtes

I. choisir, Ils nous choisirent pour rédiger le projet., II. réussir, Vous réussîtes dans le concours., III. grossir, Nous grossîmes pendant les vacances.

I. répondre, Il répondut toutes les questions., II. rendre, Je rendus la moto à mon ami., III. descendre, Tu descendus tous les sacs?

I. + c) entendûmes, II. réfléchit + d) changea, III. + b) attendurent, IV. + a) maigris

Kapitola 2 – str. 2 – V této kapitole jsou studenti seznamováni s tvořením záporných vět, otázek, trpného rodu a postavením osobních zájmen třetího a čtvrtého pádu. Ve cvičení číslo jest pouze hledají infinitiv sloves v *le passé simple*, což pro ně také představuje nejčastější užití jejich znalostí tohoto času. Můžeme jim též přinést literární text, ve kterém se tento čas vyskytuje.

Řešení cvičení:

I. vivre, II. dormir, III. vouloir, IV. servir, V. prendre, VI. avoir, VII. être peint, VIII. pleuvoir, IX. voir, X. écrire, XI. rire, XII. naître, XIII. mentir, XIV. être, XV. aller, XVI. lire

Kapitola 3 – str. 3 – Třetí kapitola specifikuje případy užití *le passé simple*. Následuje jedno drilové cvičení, ve kterém musí najít infinitiv daného slovesa a vytvořit jeden nový tvar.

)o cvičení můžeme zahrnout i další dosud probíraná slovesa, nejdůležitější však je naučit tudenty časy rozpoznávat. Cvičení číslo osm představuje práci se slovesy v souvislém textu.

ešení cvičení:

'II. finir, vous finîtes; dire, tu dis; voir, elle vit; joindre, ils joignirent; chanter, chantai; être, ! fut; venir, vous vîntes; aller, tu allas; devoir, nous dûmes; se laver, vous vous lavâtes

'III. je travaillai, qui échouèrent tous, me donna, Je ne l'aimai pas, Chuck insista, je lui dis, ? planchai, donnèrent, nous partîmes, la MGM se retira, qui me dit, tout s'effondra, L'équipe e dispersa, Bob Weinstein m'appela

.6.2.10 Le passé antérieur

)bsah lekce: tvoření času *le passé antérieur*, věta záporná, otázka, trpný rod; způsob použití

'ýchozí dovednosti: tvoření a užití minulého času jednoduchého

Kapitola 1 – str. 1 – V této kapitole je studentům prezentována problematika tvoření času *? passé antérieur*. Stejně jako u *le passé simple* je však důležitější schopnost jeho tvary)zpoznávat, než je tvořit. Z předchozích znalostí studenti musí ovládat tvary *le passé simple* d sloves *avoir* a *être*; mohou si je tedy procvičit v předchozí lekci. Na první straně je ukázán působ tvoření, a to i otázek, záporných vět a trpného rodu. Tvary jsou procvičeny v prvním rilovém cvičení. Učitel by se mohl pokusit nalézt vhodný text, ve kterém je tento čas užíván motivovat tak studenty k jeho naučení.

ešení cvičení:

I. n'eut jamais tenu, II. eûmes vécu, III. se fut levé, IV. j'eus voulu, V. fut déjà descendu, VI. 'eurent ouverte, VII. eûtes joint, VIII. l'eut sortie

Kapitola 2 – str. 2 – Tato kapitola studenty seznamuje s možnostmi užití tohoto času. procvičení jsou nabídnuta dvě obdobná cvičení – v obou mohou studenti sledovat paralelu ıezi časy *le passé composé*, *le plus-que-parfait* a *le passé simple*, *le passé antérieur*. Posléze ıůžeme cvičení obrátit a studenty poprosit, aby sami vymysleli věty, v nichž budou užity ıasy *le passé simple* a *le passé antérieur*, po přečtení je budou jejich kolegové transformovat ı pomocí časů *le passé composé* a *le plus-que-parfait* – takovéto cvičení lze provést i za)užití chatu.

šení cvičení:

. *I. Nous eûmes pris notre petit déjeuner et puis, nous allâmes au travail., II. Vous arrivâtes rd au travail. Vous eûtes manqué le bus?, III. Elles devinrent célèbres. Elles eurent gagné s compétitions de beauté., IV. Ils durent les punir. Elles leur eurent menti., V. A:Vous mmençâtes à faire des exercices? B:Oui, nous eûmes grossi.*

I. *I. Je dus changer la cuisinière. Un client se fut plaint de la qualité des plats., II. Ma soeur availle comme une femme de chambre. Hier, elle revint très fatiguée, elle eut fait 30 ambres., III. Je conduisis les enfants à la gare. Mathilde m'eut demandé de le faire.*

6.2.11 Konjunktiv minulý - Le passé du subjonctif

bsah lekce: tvoření minulého konjunktivu, věta záporná, trpný rod; užití

ýchozí dovednosti: tvoření a užití konjunktivu přítomného

Kapitola 1 – str. 1 – Výklad problematiky konjunktivu můžeme započít popisem obrázku, eptat se studentů, o čem se chlapci baví, co si asi myslí posluchač, jestli oni sami by luvčímu věřili, apod. Studenti by již měli znát konjunktiv přítomný, pro jeho procvičení a opakování tvarů sloves *avoir* a *être* mohou využít odkazu. V první kapitole se naučí tvořit onjunktiv minulý, záporné věty a trpný rod. První cvičení pak představuje reálné užití tohoto působu – na základě dané informace vyjadřují věty, do nichž dosazují slovesa ve správném varu, postoj mluvčího k uvedené události. Studentům můžeme navrhnout, aby reakci na vedené věty vymysleli sami.

ešení cvičení:

. *I. qu'il soit mort jeune., II. nous n'ayons pas manqué le train., III. qu'il n'ait pas eu assez le temps pour aller avec nous., IV. qu'ils aient gagné 3 millions d'euros., V. les prisonniers aient été transportés dans un autre bâtiment., VI. qu'elle ne soit pas encore partie., VII. ce magasin ait été fermé., VIII. le trésor n'ait pas été trouvé.*

Kapitola 2 – str. 2 – Ve druhé kapitole je přesně specifikován způsob užití minulého onjunktivu. Druhé cvičené je obdobou cvičení prvního, třetí pak vyžaduje užití vlastních ípadů. V rámci konverzace může učitel přinést přehled zpráv, ke kterým se studenti budou yjadřovat za použití konjunktivu minulého; obdobně je lze v rámci samostudia požádat, aby

našli internetovou verzi nějakých francouzských novin, či časopisu a pomocí e-mailu učiteli zaslali popis svých reakcí na přečtené informace.

Řešení cvičení:

II. *I. qu'ils n'aient jamais gagné une compétition., II. vous vous soyez mariés., III. tu ne te sois pas assis près de moi., IV. qu'elle le lui ait dit., V. cela ait été sa faute., VI. ait vu le meurtre., VII. vous soyez montés au Mont Blanc., VIII. tu ne m'aies pas écrit la lettre., IX. nous soyons venus le voir., X. la chambre ait été rangée par les enfants.*

4.6.2.12 Les liens

Tato závěrečná stránka kurzu je určena k průběžnému použití. Studenti mohou využít odkazů na testové úlohy, vysvětlení gramatiky, výkladový slovník. Učitel může studentům samozřejmě přinést i své vlastní materiály.

5 Závěr

V této práci jsem se pokusila prokázat, že e-learning je pro výuku francouzštiny přínosem. Též jsem se sama přesvědčila, co jeho použití obnáší.

Pro francouzštinu prozatím neexistuje velké množství elektronických materiálů; alespoň v porovnání s angličtinou je jejich výběr omezený. Programy, které jsem na Internetu našla a vyzkoušela jsou však kvalitní. Lze v nich nalézt výklad gramatiky, prezentaci slovní zásoby, rozmanitá cvičení, jež jsou mnohdy formována jako hry. Některé programy využívají audio nahrávky, většina je velmi zajímavě graficky zpracovaná; některé poskytují odkazy na další materiály zveřejněné na Internetu, lze v nich nalézt samoopravná cvičení. Francouzštinu tedy vyučují zajímavou formou; práce s nimi studenty baví.

Sama jsem se v rámci svých možností pokusila vytvořit kurz, který by byl pestrý, obsahoval by rozličná cvičení, odkazy na další kurzy. Studenti, kteří si práci s ním vyzkoušeli během mé pedagogické praxe, byli poměrně spokojení, avšak všeobecné hodnocení by bylo možné teprve tehdy, až by během středoškolského studia uživatel využil všechny kapitoly, prošel by si všechna cvičení a odkazy. Pokud by mé technické schopnosti a finanční prostředky byly neomezené, ráda bych kurz obohatila o více audio a video nahrávek a u všech cvičení bych dala přednost automatickému opravování.

Samotné tvoření kurzu bylo značně časově náročné, vzhledem k nutnému připojení na Internet i finančně, avšak ve chvíli, kdy lze kurz začít používat, tyto nevýhody ztrácejí na důležitosti, neboť učiteli kurz ulehčuje práci. Nemusí připravovat hodiny na dané téma, namísto hledání doplňkových materiálů může využít odkazů. Studenti ocení rychlou zpětnou vazbu, ale také to, že namísto několika sešitů a učebnic, potřebují v příslušných hodinách pouze přístup k osobnímu počítači připojenému na Internet.

Neměla jsem mnoho možností poznat e-learning jako student; z pohledu učitele však tento typ vzdělávání považuji za velmi výhodný, a to pro všechny účastníky. Pedagogické fakulty by rozhodně měly pokračovat v přípravě studentů na tento typ práce, případně takové semináře do svých studijních programů zahrnout. Bez osobní zkušenosti ocení e-learning jen málokterý učitel, což je jistě škoda. Pedagogové by se měli snažit poskytnout svým studentům to nejlepší, k čemuž jim e-learning jednoznačně dopomůže.

6 Přílohy

Příloha č. 1 - Pretest pro třídu 2.A - Le passé composé

Mettez les verbes entre parenthèses au passé composé.

1) A : Tu ..... quelque chose pour moi? (acheter)
   B : Non, je ..... . (ne te rien acheter)
2) ..... vous ..... un cadeau pour votre mère? (choisir)
3) Est-ce que tu ..... hier? (sortir)
4) Où ..... il ..... Véronique? (rencontrer)
5) Je ..... bien de cadeaux à Noël.(recevoir) Mes parents ..... .(me les acheter)
6) A : Où est Pierre?
   B : Chez lui. Il ..... aller avec nous. (ne pas vouloir)
7) Monique ..... son mari avec une amante. (voir)
8) Hier, il ..... . (pleuvoir)
9) Tu le sais? Qui ..... ? (te le dire)
10) A : Tu connais le livre *Le Père Goriot*?
    B : Non, je ..... . (ne le jamais lire)
11) Est-ce que quelqu'un ..... ? (te écrire)
12) Où sont mes photos? Tu ..... ? (les prendre)
13) Nous ..... partir. (devoir) Nous ..... à notre mère de venir à temps. (promettre)
14) ..... vous ..... avec Jean? (parler)
15) A : Vous ..... Monique à la soirée? (inviter)
    B : Non, personne ..... . (ne la inviter)
16) Elle ..... sa maison. (vendre)
17) (une femme parle) Je ..... , je ..... , et je ..... au travail. (se lever, se laver, aller)
18) Paul ..... son chien. (promener)

Příloha č. 2 – Pretest pro třídu 6.B – Le passé composé x L´imparfait

Mettez les verbes entre parenthèses aux temps convenables – au passé composé au à l'imparfait.

1) La fontaine ..... au milieu de la place. (se trouver)
2) A : Vous ..... une lettre à votre mère? (écrire)
B : Non, nous ..... assez de temps. (ne pas avoir)
3) Quand je ..... jeune (être), je ..... une lettre par semaine. (écrire)
4) Nous ..... (dormir) quand quelqu'un ..... . (sonner)
5) Le téléphone ..... . (sonner) Pourquoi tu ..... ?(ne pas répondre)
6) Quand je ..... à Prague(habiter), je ..... le Musée National chaque mois.(visiter)
7) Je ..... le Musée National trois fois. (visiter)
8) Paul ..... pour la France? (partir)
9) A : Tu ..... Claire ce matin? (voir) - B : Oui, elle ..... dans le parc. (se promener)
10) A : Vous ..... le ménage? (faire)
B : Oui, quand nous ..... (le faire), nous ..... tes chaussettes. (trouver)
11) Il ..... un homme (apercevoir), qui ..... son chien (battre) mais il ..... pour aider l'animal. (ne rien faire)
12) Elle ..... le français toute sa vie mais elle ne parle pas bien. (apprendre)
13) Elle ..... sur la chaise (asseoir) et elle ..... la musique (écouter). Personne ..... (ne la déranger). Ce ..... un après-midi très agréable. (être)
14) Puis, son frère ..... (venir), il ..... à lui poser des questions (commencer); il ..... cet après-midi agréable. (finir)
15) Où tu ..... mes livres? (mettre)
16) Les enfants ..... la table (mettre), la mère ..... le plat (préparer) et le père ..... le journal. (lire)
17) Quand le père ..... son journal (lire), son frère ..... la porte. (frapper) La mère ..... la porte. (ouvrir)
18) Elle ..... une jupe (choisir) et son copain ..... . (la payer)
19) Pendant qu'elle ..... sa jupe (choisir), sa mère ..... . (lui donner un coup de fil)
20) A : Quand tu ..... ? (naître) - B : En 1987. Ma mère ..... 23 ans. (avoir)

Příloha č. 3 – Dotazník pro studenty určený k ohodnocení kurzu

Pomocí bodů 1-5 (1-nejlepší, 5-nejhorší) ohodnoťte následující charakteristiky kurzu :

1) Pomohl vám kurz ujasnit si problematiku *le passé composé / l´imparfait* ? .....

2) Má přehledné / nepřehledné uspořádání ? .....

3) Je látka vysvětlena jasně / nejasně ? .....

4) Je práce s ním jednoduchá / obtížná ? .....

5) Myslíte, že ve cvičeních jste si dobře / špatně procvičili danou látku ? .....

Napište :

6) Co se vám v kurzu líbilo ?

7) Co se vám nelíbilo ? Co by bylo dobré změnit ?

8) Umíte si představit zařazení výuky pomocí počítačů, Internetu do školních osnov ? Myslíte, že by jste byli schopni tak pracovat ?

Příloha č. 4 – Přehled internetových odkazů na poskytovatele e-learningových technologií

http://www.kontis.cz/

http://www.esocrates.com

http://www.blackboard.com/

http://fronter.info/

http://www.coursekeeper.com/

http://www.firstclass.com/

http://cisco.netacad.net/

http://www.saba.com/

http://www.wbtsystems.com/

http://www.webct.com/

http://www.edoceo.cz

http://www.itutor.cz

http://www.ecollege.com

http://www.ielearning.com

http://www.hp.cz/e-learning

http://www.vox-kurzy.cz

http://e-learning.gopas.cz

http://www.macromedia.com

http://www.apexlearning.com

http://www.edutest.com

http://www.learn.com

http://www.skillsoft.com

Všichni výše zmínění poskytovatelé nabízejí svým klientům pomoc v oblasti e-learningu, dodání potřebných technologií, tvorby kurzů. Např. společnost KONTIS nabízí dodání LMS, e-learningových kurzů, vývoj potřebného softwaru, školení, technickou a provozní podporu.

7 Použitá literatura

Margarete Grimus – *eLearning – eTeaching – eEducation*
(Paido, edice pedagogické literatury, Brno, 2003, 206 str.)
Jana Kapounová, Jiří Pavlíček – *Počítače ve výuce a učení*
(Ostravská univerzita v Ostravě, Pedagogická fakulta, 1. vydání, 2003, 118 str.)
Sborník – Mezinárodní konference – Multimédia a e-learning ve výuce cizích jazyků – 9. – 10. září 2002: Jan Comorek – *Testing – an Inseparable Part of E-learning as well as of Common Teaching*
Radomíra Staudková – *Aspects of Using Computers in Language Learning*
Jan Čapek, Irena Libřická – *New Media – The Challenge for the Didactics of Foreign Languages*
(Akademické nakladatelství CERM, Brno, 2002)
Zdeněk Kalhous, Otto Obst a kol. – *Školní didaktika*
(Portál, s.r.o., Praha, 2002, 1. vydání, 448 str.)
Andrea Barešová – *e-LEARNING ve vzdělávání dospělých*
(Nakladatelství VOX, 1. vydání, 2003, 176 str.)
Zdeňka Telnarová – *e-learning*
(Ostravská univerzita v Ostravě, 1. vydání, 2003, 68 str.)
Richard Kolibač – *eLearning – moderní forma vzdělávání*
(Ostravská univerzita v Ostravě, 1. vydání, 2003, 77 str.)
Karel Květoň – *Základy e-Learningu 2003*
(Ostravská univerzita v Ostravě, 1. vydání, 2004, 61 str.)
Ružena Žilová – *Počítač a vyučovanie gramatiky cudzieho jazyka (na príkladoch nemeckého jazyka)*
(Garmond, Nitra, 1. vydání, 2001, 129 str.)
http://www.queensu.ca/french/confs/Lil97/CaroleBeroud.html
http://www.e-learn.cz
http://www.hp.cz/e-learning/index.php
http://www.fraus.cz/info_pro_skoly/serr/kategorie.php3
http://www.msmt.cz/_DOMEK/default.asp?ARI=101945&CAI=2968
Ed. Beneš a kol. – *Metodika cizích jazyků*
(Státní pedagogické nakladatelství, Praha, 1971, 268 str.)
A. Tionová, H. Loucká, E. Janovcová, M. Sládková – *Francouzština pro pokročilé*
(Státní pedagogické nakladatelství v Praze, 1992, 378 str.)
Maurice De Grevisse et André Goosse - *Nouvelle grammaire française*
(De Boeck & Larcier s.a., Bruxelles, 1995)
Raymond Murphy – *English Grammar In Use*
(Cambridge University Press, Cambridge, 1994)
Josef Hendrich, Otomar Radina, Jaromír Tláskal – *Francouzská mluvnice*
(Fraus, Plzeň, 2001, 3. vydání, 704 str.)
Christian Abbadie, Berdnadette Chovelon, Marie-Hélène Morsel – *L'expression française écrite et orale*
(Presses Universitaires de Grenoble, 1994)
Philippe Dominique, Jacky Girardet, Michèle Verdelhan, Michel Verdelhan – *Le Nouveau Sans Frontières 1, 2*
(Cle International, Paris, 1 – 1998, 2 – 1989)

Příloha č. 5

le Passé en français

OBSAH:

Minulý čas složený - Le passé composé
Příslovečné určení času - Le complément circonstanciel de temps
Imperfektum – L´imparfait
Le passé composé x L´imparfait
Blízký minulý čas - Le passé récent
Čas předminulý - Le plus-que-parfait
Nepřímá řeč - Le discours rapporté
Podmiňovací způsob minulý - Le conditionnel passé
Minulý čas jednoduchý - Le passé simple
Le passé antérieur
Konjunktiv minulý - Le passé du subjonctif
Les liens
Test